

Møte onsdag den 6. mai 2009 kl. 10

President: Thorbjørn Jagland

Dagsorden (nr. 79):

1. Spørretime

- muntlig spørretime
- ordinær spørretime

Presidenten: Jeg har den store glede å ønske den tyrkiske parlamentspresidenten, Köksal Toptan, med delegasjon velkommen til Stortinget. Våre tyrkiske kolleger er på offisielt besøk i Norge fra 5.–7. mai. Vi håper at de får et fint opphold som understreker de utmerkede forhold mellom Tyrkia og Norge.

– Velkommen!

(Applaus fra forsamlingen)

Representanten Eirin Kristin Sund, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Representanten Jan Arild Ellingsen vil framsette et representantforslag.

Jan Arild Ellingsen (FrP) [10:02:00]: På vegne av representantene Solveig Horne, Thore A. Nistad, Anders Anundsen og meg selv har jeg gleden av å sette fram forslag om endring i ordningen for embetsdommeres lønnsfastsettelse.

Presidenten: Representanten Ine Marie Eriksen Sør-eide vil framsette et representantforslag.

Ine Marie Eriksen Sør-eide (H) [10:02:27]: På vegne av representantene Erna Solberg, Gunnar Gundersen og meg selv har jeg gleden av å legge fram et forslag om tiltak for å styrke de grunnleggende ferdighetene i voksenbefolkningen.

Presidenten: Representanten Gjermund Hagesæter vil framsette et representantforslag.

Gjermund Hagesæter (FrP) [10:02:55]: På vegne av representantane Ulf Leirstein, Jørund Rytman, Christian Tybring-Gjedde og meg sjølv har eg gleda av å fremje forslag om årleg berekning av skattefriheitsdagen.

Presidenten: Forslagene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Carl I. Hagen overtok her presidentplassen.

Sak nr. 1 [10:03:30]

Spørretime

- muntlig spørretime
- ordinær spørretime

Muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at statsminister Jens Stoltenberg vil møte til muntlig spørretime.

Statsministeren er til stede, og vi er klare til å starte den muntlige spørretimen.

De representanter som i tillegg til de forhåndspåmeldte ønsker å stille hovedspørsmål, bes om å reise seg.

Vi starter da med første hovedspørsmål, fra representanten Siv Jensen.

Siv Jensen (FrP) [10:04:08]: Det kommer nå meldinger om kraftig vekst i arbeidsledigheten. Det kommer samtidig som konkurstallene fra norsk næringsliv øker i omfang og skaper bekymringer for store deler av norsk næringsliv – ikke minst de små og mellomstore bedriftene – som sliter, klører seg fast, prøver å overleve i vanskelige tider. Samtidig kommer det meldinger fra næringslivet om at Regjeringens tiltakspakker ennå ikke har begynt å virke. Det kunne være fristende å spørre statsministeren om når han har tenkt at disse tiltakspakkene skal komme i gang, slik at de får effekt for næringslivet.

1. mai lanserte statsministeren et tiltak mot sosial dumping. Jeg tror det er mange i denne salen som er enig i at det er nødvendig å bekjempe sosial dumping. Men når vi nå ser så dystre trekk i norsk næringsliv, med økende antall konkurser og stigende arbeidsledighet, er det spesielt at Regjeringen nå velger å lansere et tiltak som næringslivet selv advarer kraftig mot, som mange småbedrifter sier at de ikke er i stand til å håndtere, fordi det krever betydelig kapital å skulle sikre eller være med på en lønnsgaranti for alle andre bedrifter enn den man selv leder, eier og driver.

Mitt spørsmål til statsministeren er om han er komfortabel med å påføre norsk næringsliv – særlig de små og mellomstore bedriftene – denne ekstrabyrden nå, i en så vanskelig tid, når Regjeringen heller burde fokusert på lavere skatter, lavere avgifter og færre byråkratiske hindre som hadde gjort det mulig å overleve og klare seg fast gjennom disse vanskelige tidene.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:06:15]: Tusen takk for et viktig spørsmål fra representanten Siv Jensen, for at hun tar opp finanskrisen og den økende arbeidsløsheten som er det største problemet og den viktigste oppgaven som vi nå står overfor her i landet.

Først til det spørsmålet handler om, nemlig solidaransvar. I Regjeringen er vi opptatt av lav arbeidsløshet og ryddige og gode vilkår i arbeidslivet både for arbeidstakerne og for bedriftene. Vi mener at er det noe som kjennetegner Norge, den norske modellen og det norske velferdssamfunnet, er det at vi gjennom mange år har vist at det ikke er noen motsetning mellom å ønske gode, ryddige forhold i arbeidslivet og å ønske lav ledighet. Tvert imot er det slik at Norge og de andre nordiske landene gjennomgående har ryddigere og bedre forhold – bedre sosiale forhold, bedre miljø- og sikkerhetsmessige forhold – enn

veldig mange andre land, og samtidig har vi lavere ledighet. Det er faktisk slik at mange av de landene som har dårlige forhold når det gjelder arbeidstakernes rettigheter, også gjennomgående har høyere ledighet.

Solidaransvar er en fordel for seriøse bedrifter. Det er mange seriøse bedrifter i dag som sliter med at useriøse bedrifter vinner anbud – utkonkurrerer dem – fordi de drar nytte av lave lønninger under de avtaler og regler som gjelder. Solidaransvar vil derfor være en fordel for seriøse bedrifter og gjøre det mindre fristende å inngå kontrakter med bedrifter som ikke følger lover, regler og forskrifter. Vi mener derfor at solidaransvar vil være et nytt eksempel på hvordan det går an å kombinere ryddige og gode arbeidsforhold for arbeidstakerne og lav ledighet.

Siv Jensen (FrP) [10:07:57]: Solidaransvar vil først og fremst være en fordel for store og veletablerte bedrifter og således opptre som en konkurransevridende faktor overfor små bedrifter som av kapitalhensyn ikke kan klare å fremstille de lønnsgarantiene som kreves for å oppfylle solidaransvarets intensjoner. Jeg kan ikke skjønne at det er en håndsrekning til arbeidsfolk rundt omkring, særlig i bygg- og anleggsbransjen, hvis de risikerer å miste jobben ved at bedriften deres går konkurs fordi Regjeringens forslag om solidaransvar innføres nå. Mange bedrifter i næringslivet sier jo også at mange av de andre tiltakene som Regjeringen har iverksatt for å bekjempe sosial dumping, ennå ikke har fått virke fullt ut, og de ber og anmoder Regjeringen om å vente litt både fordi det er krevende tider og fordi man ønsker at de tidligere vedtakene skal få virke.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:09:00]: Det er riktig at Regjeringen har gjennomført mange tiltak for å hindre sosial dumping. Det gjør vi delvis fordi vi selvfølgelig ønsker å unngå at utenlandsk arbeidskraft, polakker og folk fra Baltikum som jobber i Norge, skal ha dårlige lønninger, men vi gjør det også fordi det vil presse lønns- og arbeidsvilkår for etnisk norske arbeidstakere hvis man tillater at de har lave lønninger. Så det er også av hensyn til dem som alltid har jobbet i Norge vi ønsker å unngå sosial dumping som forverrer vilkårene for alle arbeidstakere i Norge.

Det er noe av det samme som ligger til grunn for solidaransvar, nemlig at da blir det mindre lønnsomt å være en useriøs bedrift, det blir mer lønnsomt å følge avtaler og regler. Det er mange seriøse bedrifter i dag som klager på at de blir utkonkurrert av bedrifter som ikke følger avtaler og regler. Dette vil styrke de seriøse bedriftene og gjøre dem mer i stand til å få oppdrag på likeverdige vilkår, og ikke bli utkonkurrert av useriøse virksomheter.

Det er fullt mulig å kombinere gode lønns- og arbeidsvilkår med lav ledighet. Norge har vist det gjennom mange år, og vi skal vise det også i framtiden.

Presidenten: Det blir fire oppfølgingsspørsmål – Torbjørn Hansen.

Torbjørn Hansen (H) [10:10:13]: Høyre er imot sosial dumping, men vi er også klart imot såkalt solidaransvar.

For det første er det prinsipielt feil. Det er komplisert og fordyrende for bedriftene, og det er helt åpenbart ut fra tilbakemeldingene fra næringslivet at dette er et tiltak som svekker rammebetingelsene for norske bedrifter, som svekker arbeidsplassene i Norge. For det andre er det jo tvilsomt om såkalt solidaransvar vil ha noen særlig betydning for mange ansatte, og risikoen er da stor for at dette er symbolpolitikk som har stor kostnad for norske arbeidsplasser. Da begynner jeg å lure på om Regjeringen har fått med seg at vi står midt oppe i en situasjon med sterkt økende arbeidsledighet. I Aftenposten i dag spår DnB NOR at vi vil ha 140 000 arbeidsledige i slutten av 2011. Problemet er ikke svake arbeidstakerrettigheter i Norge, problemet er mangel på arbeidsplasser.

Ser ikke statsministeren at denne typen bedriftsfiendtlige forslag, i likhet med økningen av skatten på bedrifter som har én million ansatte i Norge, faktisk svekker arbeidsplassene i Norge?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:11:11]: En av de eldste motsetningene i norsk politikk er motsetningen mellom høyresiden og sosialdemokratiet og arbeiderbevegelsen i synet på arbeidstakernes rettigheter. Enten vi snakker om arbeidsmiljølov, om gode sykkelønsordninger eller om andre arbeidstakerrettigheter som sikrer gode lønns- og arbeidsvilkår, har høyresiden alltid sagt at det vil gå på bekostning av arbeidsplassene. Vel, den historiske erfaringen er at Norge, som har et høyt nivå på arbeidstakerrettigheter, trygderettigheter, arbeidsmiljø og sikkerhetskrav, har lav ledighet – og ikke bare lav ledighet, vi har veldig høy sysselsetting – mens de landene som har lave standarder for arbeidstakerne, gjennomgående også har høyere arbeidsløshet og lavere sysselsetting. Historien taler til vår fordel når det gjelder synet på arbeidstakerrettigheter og arbeidsplasser.

Når det gjelder konkret solidaransvar: Problemet er at hvis to bedrifter byr på det samme oppdraget, vil gjerne den bedriften som har useriøse underleverandører, vinne oppdraget fordi man har useriøse underleverandører. Da sier vi at solidaransvar styrker de seriøse bedriftene, det styrker ryddigheten i arbeidslivet, og det styrker norsk økonomi at alle har krav på seg til å være seriøse. I tillegg får arbeidstakerne den lønnen de har krav på.

Presidenten: Åse Gunhild Woie Duesund – til oppfølgingsspørsmål.

Åse Gunhild Woie Duesund (KrF) [10:12:32]: Svaret fra statsministeren gjør at jeg gjerne vil gjenta hva Byggenæringens Landsforening sa da forslaget om solidaransvar ble fremmet. De advarte mot solidaransvar med den utformingen som dette nå har fått. De frykter at det vil føre til at seriøse byggefirmaer – og jeg gjentar: de seriøse firmaene – som gjør så godt de kan for å ta vare på og behandle sine arbeidstakere skikkelig, og som følger lover og regelverk, vil kunne gå konkurs.

Er dette etter statsministerens vurdering bare løst snakk og krisemaksimering, eller er dette en kalkulert risiko som Regjeringen ønsker å ta?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:13:22]: Det er ulike meninger om dette virkemiddelet, som det er om veldig mange andre virkemidler, for å sikre arbeidstakerens rettigheter i Norge, enten det er sykelønn, arbeidsmiljølov eller andre tiltak mot sosial dumping. Men vi mener at erfaringen tilsier at når man stiller krav til seriøse underleverandører, styrker det de seriøse, for det blir vanskeligere å misbruke seriøse underleverandører i f.eks. kampen om anbud.

Jeg tror også det kan være nyttig at vi får fram dette: Dette er regler som sikrer tariffestet lønn til alle arbeidstakere – i de bransjene hvor vi ser at det kan være sosial dumping. Det er 2,5 millioner lønnstakere i Norge, disse reglene omfatter 150 000 mennesker, først og fremst innenfor bygg og anlegg og noen få andre bransjer.

Presidenten: Lars Sponheim – til oppfølgingsspørsmål.

Lars Sponheim (V) [10:14:19]: Det er viktig å sikre at alle norske arbeidstakere får norske lønninger under ordnede norske forhold. Jeg mener vi må lete etter alle virkemidler for å få det på plass. Det forstår jeg også er statsministerens poeng med solidaransvar. På en byggeplass, f.eks., skal altså ansvaret for å betale og ha ordnede norske arbeidsforhold kunne skyves oppover i næringskjeden.

Da er mitt enkle spørsmål: Hvorfor skal det ikke være mulig å skyve det helt opp til byggherren, som i Norge svært ofte er stat og kommune? Når det ikke er stat og kommune, er det Olav Thon og andre velstående mennesker. De bør ta ansvaret for at alle som gjør en jobb for dem, har ordnede norske arbeidsforhold. Hvorfor vil ikke statsministeren selv ta på seg det solidaransvaret gjennom stat og kommune?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:15:01]: Vi mener at det er de som har mulighet til å sjekke om underleverandører er seriøse, som må sitte med ansvaret.

Hvis Venstres mening er at man skal ta det helt opp til byggherren, er det et ærlig standpunkt. Da kan man foreslå det under behandlingen i Stortinget. Men den erfaringen vi har fra bl.a. Tyskland, hvor de har en lignende ordning, viser at det er den modellen vi har valgt i Norge, som er den beste modellen, og som sikrer både arbeidsplasser og lønnstakeres rettigheter – ikke bare for dem som kommer fra andre land, men også for dem som er etnisk norske.

Presidenten: Ulf Leirstein – til oppfølgingsspørsmål.

Ulf Leirstein (FrP) [10:15:44]: Utfordringen er jo at man kommer med dette forslaget om solidaransvar som man vil legge fram for Stortinget, i disse tider. Vi hører hele tiden at man er opptatt av å få ryddet bort useriøse leverandører osv.

Det er veldig mange små og mellomstore bedrifter som melder om store utfordringer i dag. De mener at Regjeringen på mange måter har glemt de små og mellomstore bedriftenes situasjon når den har lagt fram sine tiltakspakker.

Man kan jo nå, med solidaransvar, komme i en situasjon der en del bedrifter som er litt mindre enn de aller største, faktisk ikke har mulighet til å kunne legge inn anbud, rett og slett fordi de ikke kan stille denne garantien som Regjeringen nå er opptatt av. Det vil gjøre situasjonen ytterligere vanskelig for mange små og mellomstore bedrifter.

Kan statsministeren si noe som i disse dager kan være positivt for de små og mellomstore bedriftene som faktisk føler at Regjeringen har glemt dem i de tiltakspakkene som er lagt fram, og som i stor grad retter seg inn mot de større bedriftene?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:16:42]: Regjeringen har lagt fram omfattende tiltakspakker helt fra tidlig i fjor høst. De har vært rettet mot små bedrifter, mot mellomstore bedrifter og mot store bedrifter – mot alle norske bedrifter.

Det viktigste virkemidlet er at vi har utformet en rentepolitikk og en budsjettpolitikk som gjør at rentene nå settes kraftig ned. Det kommer hele økonomien til gode. Ikke minst mange små og mellomstore bedrifter får lettere finansieringskostnader, de får lavere renteutgifter, de får lettere finansiert investeringer, og det bidrar bl.a. til å holde aktiviteten oppe i bygg- og anleggsnæringen, der det er mange små og mellomstore bedrifter. Så det viktigste virkemidlet treffer ikke minst små og mellomstore bedrifter.

Alt vi har gjort i forbindelse med bankene, er viktig. Når vi nå f.eks. bruker milliarder av kroner for å pusse opp skoler og vedlikeholde veier, får vi ikke bare bedre veier og bedre skoler, men vi får også mange oppdrag til snekkerfirmaer, rørleggere – mange små og mellomstore bedrifter. Og når de rørleggerne får lønn, går de i butikken, som kanskje også er en liten eller mellomstor bedrift – og da blir det mer virksomhet i de bedriftene. Så når vi pumper penger ut i økonomien, blir det også virksomhet i små og mellomstore bedrifter.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Erna Solberg (H) [10:17:58]: I dag viser hele forsiden av Aftenposten til den drastiske økningen i arbeidsløshet, som hver ny prognose som har kommet, har vist er fremtiden for Norge. Norge kommer til å få betydelig flere arbeidsledige i løpet av det neste året. Arbeidsledighetstallene har siden august i fjor vokst raskere i Norge enn i de fleste europeiske land. I den situasjonen må vel også Regjeringen begynne å revurdere og se på sine egne tiltak – om de virker eller ikke.

Høyre har brukt mye tid på å være i dialog med norske bedrifter om hva som skjer der ute. De kan ikke bekrefte statsministerens nylige lekse om at rentepolitikken virker for små og mellomstore bedrifter. Nei, de sier det motsatte. De sier at de ikke opplever å møte bedre vilkår etter at pakkene kom. Ved refinansiering får de høyere krav til mer egenkapital, og de møter høyere rente enn tidligere. Rentevåpenet virker for oss forbrukere, men virker ikke for små og mellomstore bedrifter. Derfor er det så avgjørende

viktig at vi nå finner tiltak som gjør det lettere for små og mellomstore bedrifter på kostnadssiden, tiltak som gjør at det blir enklere å beholde folk i jobb fremfor å sende dem ut i arbeidsledighet. Derfor har Høyre lagt frem en pakke som bl.a. bidrar til det, som ved å senke arbeidsgiveravgiften det neste året med 2,5 pst. bidrar til at flere beholder jobben i en periode hvor etterspørselen utenfra blir mindre, men bedriftene altså mer konkurransedyktige.

Mitt spørsmål til statsministeren er: Ser han nå at Regjeringens virkemidler ikke treffer store deler av privat sektor – bygg og anlegg, ja, men ikke resten av de små og mellomstore bedriftene? Og vil han gjøre noe med det, f.eks. senke kostnadene?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:20:06]: Vi står overfor det kraftigste tilbakeslaget i internasjonal økonomi siden 1930-tallet. For første gang siden 1945 vil den samlede produksjon i verden falle, og vi ser at i mange land faller industriproduksjonen med 20, 30, 40 pst. Det er et veldig kraftig tilbakeslag.

Nå slår det også inn i arbeidsmarkedet. Ledigheten i de europeiske landene, EU-landene, er nå på rundt 8 pst. I vårt naboland, Sverige, er den på over 8 pst., så vi snakker om et veldig kraftig tilbakeslag. Norge rammes av det. Halvparten av det vi lager her i landet, selger vi til utlandet. Og når det går så dårlig i utlandet – de kjøper færre varer og tjenester – rammes det selvsagt også Norge, fordi vi er så avhengige av eksport. Derfor har vi satt i verk massive virkemidler fra Regjeringens side. Det startet med budsjettet, der vi brukte 19 milliarder kr ekstra for å stimulere økonomien. Så har det kommet nye pakker, og vi har økt pengebruken gjennom høsten og utover vinteren. I tillegg er rentene satt betydelig ned. Det er vårt aller viktigste virkemiddel. Og så har vi gjennomført målrettede tiltak overfor bl.a. eksportindustrien, gjennom det som kalles Eksportfinans og det som kalles GIEK, garantiordningen for eksportkreditt, og andre tiltak. Dette treffer de virksomhetene som rammes.

Men det er riktig at hovedproblemet nå er eksportindustrien. Derfor er det viktig å holde lav rente. Lavere rente er det aller viktigste virkemidlet. Det er viktig både fordi det reduserer bedriftenes investeringskostnader, men det holder også kronekursen nede – viktig for industrien. Lav arbeidsgiveravgift er ikke et treffsikkert virkemiddel. Jeg har sjekket én bedrift, Årdal. De får 7,5 mill. kr ved å redusere arbeidsgiveravgiften med 2,5 pst. Effekten av lavere aluminiumspris er 1 milliard kr for den ene bedriften, og det sier noe om at nå gjelder det å sette i verk tiltak som treffer eksportindustrien. Den type ikke treffsikre virkemidler er ikke egnet slik som situasjonen er i dag.

Erna Solberg (H) [10:22:14]: Jeg håper at statsministeren viser litt større ydmykhet i møte med arbeidsledigheten enn det han nettopp viste – ydmykhet nok til å si at det ikke er sikkert at alle de løsningene Regjeringen har lagt på bordet, treffer dem som blir arbeidsledige, og de bedriftene som faktisk sliter. Når vi møter norske bedrifter, særlig de små og mellomstore, sier de at rentevåpenet ikke treffer dem. De møter altså høyere rente, og de har

vanskeligere for å få lån. Det er ganske mange arbeidsintensive bedrifter som trenger lavere kostnader for ikke å si opp ansatte. På Beitostølen har man for første gang på 30 år permittert – hotell- og restaurantnæringen sliter i mange deler av dette landet. Distriktsarbeidsplasser går fløyten, og helårsarbeidsplasser går fløyten. Muligheten hadde vært der for å senke kostnadene for disse bedriftene.

Men det er noen som stiller spørsmålet: Er det slik at Regjeringens manglende bekymring og mangel på tiltak for privat sektor er en bevisst politikk? Er det slik at man vil at folk skal bli arbeidsledige fordi man trenger flere folk i offentlig sektor etterpå?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:23:20]: Punkt 1: Lavere renter hjelper. Det hjelper også små og mellomstore bedrifter fordi de får lavere renteutgifter, fordi tilgangen på kreditt blir bedre og fordi det f.eks. øker aktiviteten i byggmarkedet, noe som er viktig for mange små og mellomstore bedrifter.

Punkt 2: Vi tar arbeidsløsheten veldig alvorlig. Det har vi understreket helt siden den begynte å vokse i fjor høst, og derfor setter vi inn betydelige tiltak. Vi har også varslet at det kan komme nye tiltak. Vi har forsterket, justert og utviklet tiltakene etter hvert som krisen utvikler seg. Vi må være beredt til å gjøre ting annerledes etter hvert som de internasjonale rammebetingelsene endres.

Ledigheten i Norge er på vei opp – den er på rundt 3 pst. Ledigheten i våre naboland er på 8 pst. Ledigheten i 2005 var på 4,5 pst., så vi skal fortsatt slåss for å holde ledigheten så lav som mulig. Men vi kommer til å bli rammet og har derfor varslet økende ledighet. Vårt mål er å sikre så mange arbeidsplasser som mulig, og så sørge for at det skapes nye arbeidsplasser så fort som mulig i stedet for dem som går tapt.

Presidenten: Det blir fire oppfølgingsspørsmål – først Ulf Leirstein.

Ulf Leirstein (FrP) [10:24:34]: Det er ganske interessant å merke seg at statsministeren i stort sett alle sine resonnementer prøver å ta æren for at renten har gått kraftig ned. Men de 15 gangene da renten gikk opp under dagens regjering, var det altså Norges Banks skyld – da hadde ikke det noe med Regjeringen å gjøre.

La meg konstatere følgende: Alle de tiltakspakkene og tiltakene som Regjeringen har presentert for Stortinget, står man samlet om. Man er altså enig om dem. Men så ser vi at alt dette ikke treffer slik man kanskje hadde ønsket, og vi registrerer også at det nå har tatt mer enn tre måneder før den siste kredittpakken kanskje nå blir iverksatt, ut fra de siste rapportene. Og ute i norsk næringsliv er det veldig mange små og mellomstore bedrifter som ikke opplever at tiltakene treffer, og som opplever hverdagen annerledes enn det statsministeren prøver å gi inntrykk av.

Spørsmålet er rett og slett: Er det slik at de bedriftene som melder til oss at de nå har utfordringer, og at tiltakene ikke treffer, rett og slett tar feil? Og er ikke virkelighetsoppfatningen der ute korrekt?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:25:43]: For det første vil jeg si at jeg tar ansvaret både for renteopp ganger og rentened ganger. Det kom en omlegging av rentepolitikken i 2001, som nå gjør at vi setter opp renten i gode tider og setter ned renten i dårlige tider. Før den omleggingen gjorde vi faktisk motsatt, for da brukte vi rentene til å stabilisere valutakursen. Da var det slik at i nedgangstider satte vi ofte opp renten, noe som gjorde vondt verre, mens i oppgangstider satte vi renten ned og gav enda mer gass. Vi la om i 2001, og derfor har vi en rentepolitikk som nå virker mye bedre. Det tar jeg ansvaret for, og jeg er glad for at renten nå kan settes ned.

For det andre mener jeg selvsagt at de bedriftene som nå opplever problemer, skal tas på alvor. Det er mange bedrifter som opplever problemer, men det skjer også i gode tider. Det forsvinner rundt 200 000 arbeidsplasser selv i oppgangstider, så at noen bedrifter kommer og andre går, er helt normalt. Det alvorlige nå er selvfølgelig at det forsvinner flere arbeidsplasser enn det kommer nye, og derfor setter vi inn omfattende tiltak. Vi har rundt 3 pst. ledighet i Norge, og den er på rundt 8 pst. i våre naboland.

Presidenten: Dagrun Eriksen – til oppfølgingsspørsmål.

Dagrun Eriksen (KrF) [10:26:54]: Det er mange mennesker i vårt land som lurer på – og frykter for – om de har en jobb å gå til. Under Arbeiderpartiets landsmøte kunne vi høre at statsministeren proklamerte ganske høyt at Norge skal ha den laveste ledigheten i Europa. Meningen var nok at det skulle ha en beroligende effekt både på landsmøtet og oss andre, og også gi inntrykk av at det var en veldig ambisiøs målsetting. Men som statsministeren vet, har Norge over lengre tid hatt den laveste ledigheten, på samme nivå som Nederland og Sveits. Når EU-kommisjonen nå la fram de nye tallene, viste det seg at arbeidsledigheten i Sveits vil stige fire ganger så mye som i Norge, og i Nederland vil man få dobbelt så sterk økning som i Norge.

Anslagene viser at resultatet vil bli en økning i arbeidsledigheten i Norge på 64 900 mennesker, og da er mitt spørsmål: Er det en suksess i statsministernes øyne, eller er han bare fornøyd med at de andre har høyere arbeidsledighet enn Norge har?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:27:57]: Vårt mål er arbeid for alle. Vårt mål er at vi alltid skal strekke oss mot at ingen skal gå arbeidsløse. Så skjønner vi at vi aldri når 100 pst. sysselsetting og 0 pst. ledighet – men vi strekker oss alltid mot det målet. Det betyr at vi ikke er fornøyd enten ledigheten er på 3 eller 4 pst. Men det jeg prøver å si, er at vi nå skal sette inn massive tiltak – ikke at vi hver eneste uke og hver eneste måned skal ha lavere ledighet enn f.eks. Nederland, for de har lavere ledighet enn oss nå, men vi har sagt at når vi er gjennom denne krisen, skal vi ha lavere ledighet enn andre land i Europa, fordi vi skal unngå at den biter seg fast. Den store faren nå er at ledigheten går opp og blir værende på et høyt nivå. Nederland har i dag lavere ledighet enn Norge, det

har de hatt det gjennom flere måneder. Men la oss sammenlikne med situasjonen da vi tok over – det var 4,5 pst. ledighet i 2005, nå er den på 3 pst. Så vi slåss det vi kan, hver dag, for å begrense veksten i ledigheten og skape nye arbeidsplasser. Vårt mål er arbeid for alle.

Presidenten: Lars Sponheim – til oppfølgingsspørsmål.

Lars Sponheim (V) [10:29:06]: Helt siden krisen begynte, har det vært åpenbart at eksportindustrien vil rammes hardest, og det ser vi ganske tydelig – dramatisk svikt i inntekter. Og det er selvsagt lett å ha moro med at en moderat reduksjon i kostnader ikke kan kompensere et tap i enorme inntekter.

Det som er i ferd med å skje nå, er at man får en indirekte virkning av svikten i eksportindustrien, nemlig at mange små og mellomstore bedrifter av ulike typer som er underleverandører, og som indirekte lever av disse eksportinntektene, også rammes i dramatisk grad – og kostnadsbildet er ganske avgjørende. Det er på en måte den stille krisen som nå er i ferd med å bli den verste, og ikke de store overskriftene.

Statsministeren har gjort det til et poeng, har vi forstått etter Arbeiderpartiets landsmøte – og vi får sikkert høre det mantraet i hele valgkampen – at han skal være best på sysselsetting. Jeg tror jeg tør si at det er en rimelig vanlig oppfatning at Regjeringen er dårlig på bedrifter. Hvordan har statsministeren tenkt å være best på sysselsetting når han er dårlig på bedrifter?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:30:04]: Det er ikke mulig å være best på sysselsetting uten å være god på bedrifter. Derfor er jeg opptatt av at denne regjeringen skal være god på begge deler, for det henger så nært sammen. De tiltakene vi har iverksatt nå, treffer bedriftene, og derfor treffer det også arbeidsplassene og styrker dem. Det viktigste er lavere rente. Det er titalls milliarder i økt kjøpekraft, som holder liv i mange bedrifter. Det er spesielt viktig for eksportindustrien. Det bidrar til å stabilisere valutakursen, noe som er helt avgjørende for eksportindustrien.

Så har vi i tillegg styrket finansieringen av eksportbedriftene med GIEK og Eksportfinans. Så har vi styrket Innovasjon Norge betydelig, og det er viktig for mange eksportbedrifter. Men det er også et fjerde virkemiddel som er viktig for eksportindustrien, og det er det vi nå gjør i forbindelse med Enova for å få fram ny fornybar energi. Det er mange eksportbedrifter som da får mer miljøvennlig energi, og det er et godt eksempel på hvordan vi kan koble finanskrisen og klimakrisen og bidra til å løse begge deler ved å investere i mer miljøvennlig energi i norske eksportbedrifter. Vi gjør mye for bedriftene fordi vi skal gjøre mye for arbeidsplassene, og vi er opptatt av begge deler.

Presidenten: Jan Tore Sanner – til oppfølgingsspørsmål.

Jan Tore Sanner (H) [10:31:11]: Før jul stod statsministeren frem på hele førstesiden i Dagens Næringsliv og sa at det som er farlig nå, er at selv lønnsomme bedrifter kan gå konkurs. Siden den gang har det kommet flere pakker, særlig mot bankene, men det bedriftene melder, er at det har gått fra vondt til verre. Det er vanskeligere for de små og mellomstore bedriftene i dag å få lån og få gunstige betingelser, enn det det var før jul.

Så hører jeg at statsministeren sier at tiltakene treffer. Det er en helt annen virkelighetsoppfatning enn den vi får når vi er ute og besøker de ansatte, bedriftslederne og eierne i små og mellomstore bedrifter. De melder noe helt annet. De melder at nå er tiden inne til å sette ned arbeidsgiveravgiften fordi det vil gjøre det lettere å holde på ansatte, og det vil gjøre det lettere å ansette nye når tidene begynner å bli bedre. Det er ikke uten grunn at mange stiller spørsmål om det er slik at Arbeiderpartiet nå ser den økonomiske krisen som en strategi til å få flere fra privat sektor og over i offentlig sektor.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:32:22]: Arbeiderpartiet er for å skape og dele. Derfor trenger vi både en sterk offentlig sektor og en sterk privat sektor. Det har vært en kraftig vekst i sysselsettingen i privat sektor i de siste tre årene, en kraftig økning i verdiskapningen og rekordhøye investeringer. Vi er for private bedrifter, og det har vi vært i hvert fall helt siden 1920-tallet – så det er vi.

Det andre er at det er riktig at ting blir verre, men det er jo fordi den internasjonale krisen blir verre. I fjor høst var anslagene for våre viktigste handelspartnere 25 pluss 1,5 pst. av nasjonalproduktet. I vinter var anslaget fra Pengefondet på minus 1,5 pst. Nå kom det nye anslag på minus 4 pst. Det er et massivt fall i internasjonal økonomi. Det rammer Norge. Vi setter inn massive tiltak for å dempe virkningene og skape nye arbeidsplasser. Det virker, men det kommer ikke til å redde oss fra den internasjonale finanskrisen. Vi kommer til å merke det, men vi skal sette inn sterkere tiltak enn andre land, og dermed komme bedre gjennom krisen enn andre land.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Dagfinn Høybråten (KrF) [10:33:32]: Eldre mennesker som er avhengig av pleie og omsorg og mange forskjellige tjenester fra det offentlige, er en sårbar gruppe. Det er viktig at noen passer på rettighetene deres, og det er viktig at rettighetene deres styrkes. Jeg er derfor glad for at vi har Statens helsetilsyn, men jeg er veldig urolig over de signalene som kommer fra Helsetilsynet når det gjelder hvordan eldre mennesker har det, de som er sårbare og avhengig av omsorg og pleie.

I forrige måned fant Helsetilsynet grunn til å slå alarm overfor departementet. Til tross for at de ennå ikke var ferdig med tilsynet, melder de at eldre mennesker i sykehjem er utsatt for en alvorlig risiko for svikt i f.eks. medisiner, noe som er avgjørende for deres liv og helse. Helsetilsynet har også utpekt eldreomsorgen som et risikoområde og har satt inn et fireårig tilsyn for å følge opp denne sårbare gruppen. Å kalle det et risikoområde – fra

Helsetilsynets side – er ikke akkurat noen anerkjennelse av den innsatsen denne regjeringen har gjort for de eldre. Det skinner ikke av eldreomsorgen, statsminister. Derfor fikk vi til en avtale om å styrke eldreomsorgen, og i den avtalen var krumtappen at Regjeringen skulle fremme forslag til nye rettigheter: rett til en verdig omsorg og til en plass, rett til riktig medisiner, rett til riktig ernæring, rett til aktiviteter og kultur – en verdighetsgaranti. I forrige uke opplyste helseministeren fra denne talerstolen at den delen av avtalen er lagt i en skuff. Vi trodde den skulle følges opp med et lovforslag før valget, nå er det helt i det blå.

Det er alvorlig nok at Regjeringen bryter en avtale med Kristelig Folkeparti, men det er enda mer alvorlig at man bryter løfter overfor eldre mennesker i dette landet. Hva har statsministeren tenkt å gjøre med det?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:35:37]: Først vil jeg takke for et viktig spørsmål, fordi situasjonen i eldreomsorgen alltid er en av våre største og viktigste oppgaver. Det er viktig at de eldre får en verdig og god alderdom, og omsorg når de trenger det. Utfordringen vil øke fordi vi, heldigvis, blir flere eldre i årene som kommer.

Vi skal følge opp avtalen og eldreforliket, og vi har fulgt opp mange viktige punkter. For eksempel er det slik at vi ligger foran skjemaet når det gjelder 10 000 nye årsverk. Nøkkelen til bedre eldreomsorg er flere ansatte i eldreomsorgen. Vi er ikke i mål, vi er ikke fornøyd, men vi har fulgt opp det konkrete løftet om 10 000 nye årsverk i eldreomsorgen. Det er bevilget penger til 3 500 nye sykehjemsplasser, og vi styrker nå også legedekningen i sykehjem. Når det gjelder enerommålet, er det 95 pst. dekning. Det betyr ikke at alt er bra, men det betyr at det er gjort mye, og vi ønsker å fortsette den opptrappingen.

Så til det konkrete om en lovfesting av en verdighetsgaranti. Planen var å legge det inn i en felles helse- og sosiallov. Så har vi nå satt i gang arbeidet med en stor ny samhandlingsreform. Da må jo det ses i sammenheng med hvordan vi får til ansvarsfordelingen mellom kommuner og helseforetak. Derfor kommer ikke det i noen lov nå i vår, men det vil selvsagt tas med i den stortingsmeldingen om samhandlingsreformen som vi legger fram. Vi kommer til å følge opp og gjennomføre det som står der.

Dagfinn Høybråten (KrF) [10:37:15]: Jeg står her med en skriftlig avtale som inneholder statsministerens partis underskrift, Kristelig Folkepartis underskrift, alle regjeringspartienes og Venstres underskrift. Der har Regjeringen en forpliktelse, ikke til å komme med en ny stortingsmelding – for det var under behandlingen av en stortingsmelding vi inngikk denne avtalen – nei, til å komme med et lovforslag som innebærer at man oppfyller avtalens punkt 1, nemlig å sikre eldre mennesker rett til en plass, rett til forsvarlig omsorg, noe Helsetilsynet nå viser brytes hver eneste dag i norske sykehjem og i norske omsorgstjenester bl.a. på grunn av dårlig bemanning.

Vi kan ikke slå oss til ro med at statsministeren nå skriver på en ny stortingsmelding. Dette er ikke avhengig av samhandlingsreformen. Dette handler om at eldre mennesker skal ha de rettighetene som vi har på veldig mange

andre områder i det norske samfunnet. Det er faktisk slik at det i dyrevernloven er sterkere rettigheter enn det er i eldreomsorgen i dette landet.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:38:20]: Jeg mener at vi skal følge opp og styrke tilbudet til de eldre. Jeg mener at de eldre skal ha rettigheter. Jeg mener at en god måte å få til det på er å få til bedre samhandling mellom statlige sykehus og kommunale helsetjenester. Det er det samhandlingsreformen handler om. Det er derfor vi mener at den beste måten å styrke det samlede tilbudet til eldre på, er å få til et bedre tilbud både i helsevesenet og i den kommunale eldreomsorgen, og det er det samhandlingsreformen kommer til å handle om.

Presidenten: Det blir fire oppfølgingsspørsmål – Siv Jensen.

Siv Jensen (FrP) [10:39:03]: Eldreomsorgen står øverst på dagsordenen ved hvert eneste valg, fordi den til enhver tid sittende regjering lar den bli en salderingspost. Det burde være pinlig for statsministeren, som lovet at det skulle skinne av eldreomsorgen etter disse fire årene.

Kommunene har i dag ansvaret for både eldreomsorgen, skoler og barnehager. Fra lovgivers side er det altså blitt gitt lovfestede rettigheter til utdanning og til barnehageplass, men eldre mennesker, som i mange situasjoner er de aller mest sårbare, og som kanskje heller ikke har pårørende til å bistå dem, har i dag ingen lovfestede rettigheter og blir salderingspost. Og de kommer til å bli en større salderingspost nå når kommuneøkonomien forverrer seg. Kommunene kan altså ikke kutte på de områdene hvor de er forpliktet av lovfestede rettigheter, men de kan dessverre kutte i eldreomsorgen, hvor man ikke har innført lovfestede rettigheter.

Jeg synes at dette burde Regjeringen ha prioritert høyere. Når prioriteres dette fra Stoltenbergs side?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:40:06]: Først tror jeg det er en fordel for valgkampen om opposisjonspolitikere holder seg til fakta. Det er noe som Siv Jensen og andre gjentar stadig vekk, og det er at jeg har lovet at det skal skinne av eldreomsorgen. Det har jeg aldri gjort.

Siv Jensen (FrP) [10:40:17]: Det husker alle velgerne, president.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:40:19]: Det har jeg aldri gjort. Det jeg har gjort, er å si at vi skal styrke og bygge ut eldreomsorgen, og det har vi også satt i gang. Av de konkrete løftene vi gav, var ett av de viktigste 10 000 nye årsverk. Det var jo fordi at under den fremskrittspartistøttede Bondevik II-regjeringen ble faktisk eldreomsorgen svekket. Det siste året gikk den ned med 1 600 årsverk. Så sa vi 10 000 nye årsverk. Basert på tall fra Statistisk sentralbyrå er vi altså foran skjemaet, med 12 000 nye årsverk i pleie og omsorg. Det betyr jo ikke at alt er i orden, men det betyr at det er 10 000 flere årsverk, mennesker som jobber i pleie og omsorg, og som

gjør at man får et bedre tilbud enn om utviklingen under den forrige regjeringen hadde fortsatt. Så har vi altså bevilget penger til 3 500 nye sykehjemsplasser, slik at vi er på den målsettingen om å nå ... (presidenten avbryter).

Presidenten: Inge Lønning – til oppfølgingsspørsmål.

Inge Lønning (H) [10:41:19]: Siden statsministeren nå to ganger har kommet i skade for å feilinformere Stortinget, vil jeg gjerne gi ham anledning til å rette det. Hans egen helseminister bekreftet i spørretimen for en uke siden at det ikke er 10 000 nye årsverk til eldreomsorgen, men til pleie- og omsorgssektoren som helhet. Det er noe helt annet. Det er anslagsvis bare godt halvparten av de årsverkene som er gått til eldreomsorgen, og det synes jeg statsministeren skal være redelig nok til å innrømme.

Riksrevisjonen har nettopp levert en gjennomgang av eldreomsorgen, som viser at dekningsgraden for sykehjem har falt i løpet av de tre siste årene, altså i denne regjeringens tid. Samtidig påpeker Riksrevisjonen at av hjemmehjelpstrengende eldre er det én av ti, altså 10 pst, som kan nyte godt av et dagtilbud. Eldreomsorgen er betydelig dårligere enn den var ved denne regjeringens periode inngang, og det bør statsministeren være redelig nok til å innrømme.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:42:26]: For det første gjelder det pleie og omsorg – og det har jeg understreket mange ganger akkurat som statsråden har understreket det. Jeg har gjort det skriftlig, jeg har gjort det muntlig og jeg har gjort det i Stortinget flere ganger. Det står også i valg materialet og i vårt arbeidsprogram at det er 10 000 nye årsverk innen pleie og omsorg. Mye av det kommer i eldreomsorgen, men det er pleie og omsorg det gjelder. I forhold til en regjering som greide å få en nedgang på 1 600 årsverk på ett år ...

Inge Lønning (H) [10:42:59]: Det er feil, president.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:43:00]: ...så har vi fått en styrking av pleie- og omsorgssektoren. Det er den samme problemstillingen hele tiden, nemlig at fordi vi mener det er viktigere med eldreomsorg, så gjør vi ikke som den forrige regjeringen, bruker milliarder av kroner på lavere skatt. Derfor har vi kunnet øke betydelig bevilgningene til kommunene, slik at de kan styrke eldreomsorgen. Det er det det politiske valget handler om, og vi velger altså eldreomsorg.

Presidenten: Gunvald Ludvigsen – til oppfølgingsspørsmål.

Gunvald Ludvigsen (V) [10:43:32]: Eg er ikkje ekspert på sitat, men eg meiner å hugse at statsministeren sa at ein ikkje skulle gi ei krone i skattelette før det skein av eldreomsorga. Det er vel slik at det ikkje gjekk meir enn ein månad etter at den nye regjeringa var på plass, før det vart gitt skattelette.

Når 100-åringar ikkje får sjukeheimplass med éin

gong dei treng det, er jo realiteten i dag at det må vere noko alvorleg gale med styringa, noko alvorleg gale med prioriteringa, i dette landet. Det er iallfall ikkje mykje verdigheit heller over ein slik situasjon.

Mitt spørsmål er ganske enkelt: Er statsministeren fornøgd med gjenskinet frå eldreomsorga etter snart fire år som regjerings sjef?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:44:21]: Det vi sa om skatt i forrige stortingsperiode, har vi også fulgt opp, og vi mener hvert ord. Det ene vi sa, var at vi skulle ha et mer rettferdig skattesystem. Det betyr at noen skulle få mindre, og andre skulle betale mer. Men når vi snakker om det samlede skattenivået, sa vi at det ikke skulle gå ned – vi sa tvert imot at det skulle gå litt opp. Og vi har oppfylt alle de løftene om skatt. Vi har redusert skatten for noen, vi har økt den for andre, og samlet sett er skattenivået økt med noen milliarder kroner. Så vi har ikke gitt skattelette, selv om vi har laget et mer rettferdig skattesystem. Det er helt riktig at jeg sa at det er feil å bruke penger på skattelette, redusere skattene, før det skinner av eldreomsorgen. Det er grunnen til at jeg også kommer til å være imot det de borgerlige partiene kommer til å gå til valg på i 2009, nemlig nye milliarder i skattelette. Jeg mener det er viktigere å bruke de pengene på skole, eldreomsorg og andre viktige oppgaver. Så det er en grei motsetning i politikken, der vi altså fortsatt velger fellesskap framfor nye milliarder i skattelette.

Presidenten: Laila Dævøy – til oppfølgingsspørsmål.

Laila Dævøy (KrF) [10:45:31]: Da vil jeg komme med et spørsmål til statsministeren som synliggjør et helt klart løftebrudd i den avtalen som ble undertegnet for ett og et halvt år siden. Det gjelder et selvstendig punkt i denne avtalen – det gjelder ikke verdighetsgarantien som sådan – nemlig utdanningskapasiteten for leger som er spesialister i eldres sykdommer, altså geriater. Disse utdanningsstillingene skulle fordobles – det står i avtalen – men det viser seg altså i dag at det i beste fall har stått helt stille når det gjelder å få flere utdannede spesialister i eldres sykdommer.

Skal også dette punktet utsettes til samhandlingsreformen kommer, og i så fall med hvilken begrunnelse? Det tar mange år å utdanne flere spesialister i eldres sykdommer.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:46:33]: Jeg kjenner ikke til utdanningskapasiteten for geriater i Norge, hvordan det har utviklet seg det siste året. Vi har varslet at vi i revidert nasjonalbudsjett vil gå igjennom tilbudet om studieplasser innenfor mange ulike fag – det gjorde vi i tiltakspakken nå i vinter – og det er også en anledning til å se om vi kan styrke utdanningskapasiteten innenfor helse- og sosialfag.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Lars Sponheim (V) [10:47:06]: Det er slik at det er et og annet som skjer fast én gang i måneden. I politik-

ken er det denne møteplassen mellom statsministeren og parlamentariske ledere. Slik har det vært gjennom en hel fireårsperiode nå, og etter hva jeg forstår av Stortingets program, er dette den siste spontanspørretimen hvor statsministeren møter parlamentariske ledere, så det kan være på sin plass å heve seg litt over politikken og takke for alle disse møtene. Det har vært viktige punkter i norsk politikk – uansett. Så får vi da ha ulike mål – om valget skal sørge for at statsminister Stoltenberg skal stå på denne tallerstol til høsten. Men uansett må vi si at det har vært fire år i norsk politikk hvor det har vært mye viktig som har skjedd.

Jeg vil bruke mitt siste hovedspørsmål til statsministeren i denne perioden til å reise et avgjørende og viktig spørsmål både om krisehåndtering og om fremtiden, nemlig når det gjelder utdanning. For det er nå engang et ordtak som sier at det aldri er så galt at det ikke er godt for noe, og krise, og økende arbeidsledighet, og særlig mangel på nye jobber for unge mennesker, har ført til at det er rekordmange søkere til våre universiteter og høyskoler. Det er selvsagt sørgelig for den enkelte at en ikke får den jobben en har drømt om, men for samfunnet er det nok ingen tragedie at mange flere søker til høyskoler og utdanningsinstitusjoner. Det er faktisk litt av krisens muligheter. Derfor er vi i Venstre veldig opptatt av at vi bruker denne situasjonen til å gjøre hva vi kan for at så mange som mulig får den plassen de ønsker, og at de får det utdanningstilbudet som samfunnet er tjent med at de får.

Så leser vi nå om at universiteter og høyskoler sliter med økonomien. Mange sier de reduserer antall studieplasser, mens det burde virkelig være krisehåndtering nr. 1 å sørge for at all den flotte ungdommen vår kan få bruke krisen til utdanning. Hva vil statsministeren gjøre med dette?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:48:49]: For det første vil jeg si at jeg mener at disse spontanspørretimene har vært en veldig viktig møteplass. Og jeg er enig med representanten Solheim i ... nei Sponheim (munterhet i salen) ... at dette har vært en spontanspørretime der vi har brukt tiden på viktige ting og noen av de mest sentrale problemene vi står overfor, både finanskrise og eldreomsorg.

Utdanning er et tredje hovedspørsmål vi står overfor. Der er situasjonen den at vi i tiltakspakken vi la fram i mars, varslet at vi ville vurdere utdanningskapasiteten i revidert budsjett. Det er tidsnok til eventuelt å utvide kapasiteten. Vi jobber nå med revidert, og jeg kan ikke si hva vi der kommer fram til. Det legges fram for Stortinget om kort tid. Men det er riktig, som representanten sier, at det at vi nå får flere søkere, gir en mulighet. Vi har i de senere årene sett at det har vært fallende antall søknader, bl.a. til lærerutdanningen. Det har vært færre som har blitt tatt opp, men det har ikke vært kuttet i studieplasser, så dels er det en del ledig kapasitet. Men i tillegg til å utnytte den ledige kapasiteten er det spørsmål om vi trenger å bygge ut eller bevilge penger til ekstra studieplasser. Stortinget vil få seg forelagt våre vurderinger av det om kort tid.

Lars Sponheim (V) [10:50:06]: Jeg valgte faktisk å tolke statsministeren dit hen nå at han varslet, forsiktig, en budsjettlekkasje, og at det i revidert kommer penger så det monner til universitets- og høyskolesektoren – i så fall vil det få Venstre fulle støtte. Jeg tror det er helt nødvendig. Jeg tror den beste form for krisehåndtering vi kan gjøre, er å ta imot alle som nå søker til studieplasser og høyskoler. Og det trengs ganske mye penger. Jeg har lest i Aftenposten at bare ved jusstudiet ved Universitetet i Oslo vil man nå fjerne 200 av 595 studieplasser, og det burde ikke skje i en situasjon hvor mange søker til høyere utdanning. Det er framtiden vår, det, og det er sannsynligvis det som vil sette oss i stand til å komme oss ut av krisen raskere, og med større kraft enn vi ellers ville gjøre.

Venstre har gjort et regnestykke som sier at man i revidert bør komme med over en halv milliard kroner til høyere utdanning og forskning for å kunne klare å møte denne situasjonen. Jeg tolker statsministeren dit hen at vi kan vente oss en gledens dag den 15. mai.

Presidenten: Statsminister Lars ... statsminister Jens Stoltenberg (munterhet i salen).

Statsminister Jens Stoltenberg [10:51:18]: President, dette vil jeg ikke smile av, for jeg har samme problem.

Jeg har ikke kommet med noen budsjettlekkasje. Det jeg har sagt, er det vi sa i tiltakspakken som vi la fram tidligere i vinter. Der kom vi ikke med nye studieplasser, dels fordi vi skulle se situasjonen litt an – se på hvordan søkerantallet ble – dels vurdere utviklingen i norsk økonomi. Vi kommer tilbake til Stortinget med det når vi legger fram revidert i midten av mai. Da sier jeg at det på en måte er to ting: Det ene er selvfølgelig vurderingen av den totale pengebruken, og det andre er vurderingen av antall søkere i forhold til ledig kapasitet – for det er noe ledig kapasitet. Så må vi da vurdere om vi skal komme med mer penger. Vurderingen av det kommer i mai.

Presidenten: Det blir fire oppfølgingsspørsmål, først Anders Anundsen.

Anders Anundsen (FrP) [10:52:19]: Den hyggelige tonen i hovedspørsmålet skyldes kanskje at Venstre snart er garantisten for en fortsatt Stoltenberg-regjering etter valget ifølge landsmøtedebatten der – men det er ikke spørsmålet mitt.

Denne regjeringen har nedprioritert høyere utdanning i hele perioden. De har kuttet i bevilgningene, og de har ikke fulgt opp de løftene de gav til velgerne i 2005. Universitetene og høyskolene har slitt med økonomiske utfordringer helt siden Stoltenberg tok over regjeringkontorene i 2005.

I tillegg får vi nå krisetider, og vi vet av tidligere erfaringer at i slike nedgangstider øker søkningen til høyere utdanning kraftig. Det er en fordel, for da får en mer kompetente borgere.

Fremskrittspartiet foreslo i statsbudsjettbehandlingen 400 mill. kr mer til universitets- og høyskolesektoren, og i krisepakken 400 mill. kr mer til universitets- og høysko-

lektoren. Å fremme slike forslag i revidert nasjonalbudsjett vil være for sent. Innser statsministeren at han og regjeringspartiene burde støttet Fremskrittspartiets forslag på dette området?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:53:22]: For det første har vi økt bevilgningene til forskning og høyere utdanning. Forskningsbevilgningene har faktisk økt vesentlig mer i denne perioden enn i forrige periode. Men igjen, det er altså slik at selv om man bevilget veldig mye mer penger, er det fortsatt mange uløste oppgaver også innenfor forskning og høyere utdanning.

Når det gjelder studieplasser, er det ikke for sent å gjøre noe i revidert nasjonalbudsjett. Det var også grunnen til at vi i vinter varslet at det ville vi se på i revidert nasjonalbudsjett. Behovet for å øke antall studieplasser har vært begrenset når søkningen har gått såpass kraftig ned, som vi har sett de senere årene, til viktige studier, bl.a. lærerutdanningen. Nå har det snudd, og det er isolert sett gledelig fordi det betyr at vi får flere som vil bli lærere – en kraftig økning. Da settes det på dagsordenen igjen: spørsmålet om vi skal øke antall studieplasser. Det får Stortinget seg forelagt om et par ukers tid.

Presidenten: Ine Marie Eriksen Søreide – til oppfølgingsspørsmål.

Ine Marie Eriksen Søreide (H) [10:54:24]: Nye tall fra Statistisk sentralbyrå viser at andelen som brukes på utdanning i Norge, har hatt en nedgang hvert eneste år siden Stoltenberg-regjeringa overtok i 2005. Institusjonene opplever en realnedgang, og uansett hvordan man regner på det, om man regner i prosent av Fastlands-Norges BNP eller i prosent av totale offentlige utgifter, har det vært en nedgang. Jeg antar at statsministeren går god for tallene fra sin tidligere arbeidsgiver SSB, og at vi ikke trenger å bruke tid på å diskutere det.

Vi har hatt hvileskjær, som betydde at universiteter og høyskoler fikk mindre penger. Vi opplever nå over alt, på alle institusjoner, oppsigelser. Høgskolen i Hedmark sier opp 40 årsverk. Vi opplever kutt i studietilbud, kutt i seminarundervisning og kutt i studieplasser. Kjemistudentene ved NTNU har fått halvert sin laboratorietid. Vi opplever at tannlegestudenter mister sin praksis, og at eksamen kuttet.

Hvordan stemmer denne virkeligheten med kutt og nedskjæring overens med løftene fra Soria Moria-erklæringa om mer penger til universiteter og høyskoler?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:55:26]: Jeg kjenner ikke til nøyaktig de tallene fra Statistisk sentralbyrå, men de er helt sikkert riktige. Spørsmålet er: Hva er det de sier? De aller fleste utgifter på statsbudsjettet går ned i prosent av Fastlands-Norges BNP. Det skyldes simpelthen at Fastlands-Norges BNP har gått veldig opp. Det er en god nyhet, og det viser bare at representanten Sanner tok feil da han sa at vi ikke satset på privat sektor. Privat BNP har vokst så kraftig – derfor har stort sett alle utgifter på statsbudsjettet i prosent av BNP gått ned. Det betyr jo

ikke at utgiftene har gått ned. Det betyr bare at det har gått ned i prosent av noe som er mye større. Så det kan både være sant at prosentandelen har gått ned, men bevilgningene har gått opp. Det er kanskje litt rart, men slik er det. Det skyldes simpelthen at vi kan øke bevilgningen til et formål – det har vi gjort på veldig mange områder – men fordi BNP har vokst så kraftig, har prosentandelen gått ned. Det beviser ikke at det har vært noen reduksjon. Tvert imot, har vi altså, som jeg sier, økt satsingen på forskning og høyere utdanning.

Presidenten: Dagrun Eriksen – til oppfølgingsspørsmål.

Dagrun Eriksen (KrF) [10:56:39]: Etter denne prosentgjennomgangen skal jeg heller holde meg litt til tall. Vi har nå faktisk hatt en oppgangstid gjennom den tiden som Stoltenberg har regjert. 200 milliarder kr mer har man hatt til fordeling enn det foregående regjering hadde.

Statsministeren er en veldig varm tilhenger av handlingsreglen, som skal se ting over tid. Angrer statsministeren nå på at man i denne velmaktstiden, i oppgangstider, har hatt realkutt på høyere utdanning-sektor, som gjør at vi nå, når vi ser for oss syv magre år, for å bruke et kjent uttrykk, sliter med å kunne ta imot den utdanningskapasiteten?

I tillegg handler det ikke bare om å øke antall plasser, men på grunn av de nedskjæringene som institusjonene nå har foretatt, vil det ikke være fullfinansiering og mulighet til å ta imot den strømmen av studenter som vi nå ser. Angrer man på at man ikke brukte de gode tidene til å lage ... (presidenten avbryter).

Statsminister Jens Stoltenberg [10:57:44]: Det som gjør at vi nå kan bruke mer penger, er at vi holdt igjen i gode tider. Det paradoksale er at den økonomiske politikken, som både den nåværende og den forrige regjering fulgte – vi var enige om rammene og hovedlinjene – handler nettopp om at i gode tider skal vi holde igjen, slik at vi kan bruke mye penger i dårlige tider. Det er grunnen til at vi i år har kunnet øke så kraftig bevilgningene til veldig mange gode formål. Litt avhengig av hvordan økonomien utvikler seg, må vi i hvert fall legge til grunn at vi kan videreføre det i 2010.

Det er ikke slik at selv om det blir nedgang i økonomien, blir det nedgang i bevilgningen til gode formål. Tvert imot, det er mye som gjør at vi kan øke bevilgninger i dårlige år fordi vi har pensjonsfondet som en buffer.

Jeg gjentar – vi har økt kraftig de samlede bevilgningene til forskning og høyere utdanning. Jeg ser at vi har behov for enda større bevilgninger. Når det gjelder studieplasser, får Stortinget vår vurdering av det i revidert nasjonalbudsjett, som vi varslet tidligere i vinter.

Presidenten: Gunnar Kvasheim – til oppfølgingsspørsmål.

Gunnar Kvasheim (V) [10:58:50]: Tidligere kunnskapsminister Øystein Djupedal har fortalt hvordan han

internt i Regjeringen sloss mot dårlige budsjett for høyskole- og universitetssektoren. Han nådde ikke fram. Det ble hans store nederlag i Regjeringen. Han ble overkjørt av statsministeren og finansministeren.

Statsministeren har sagt at Norge skal være best i Europa på sysselsetting. Det er en målsetting som Venstre deler fullt og helt, men vi savner en ambisjon når det gjelder høyskole- og universitetssektoren. Er statsministeren enig i at Norge i finanskrisetider bør ha som ambisjon å være best i Europa til å bruke høyskole-, universitets- og forskningssektoren for å motvirke finanskrisens utslag og for å bygge framtiden, og at en også må følge opp med de bevilgningene som er nødvendige for å nå en slik målsetting?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:59:52]: Jeg mener at vi skal satse mer på forskning og på høyere utdanning. Akkurat hvor mange kroner i hvilke år får vi komme tilbake til i de ulike budsjettene, men jeg mener at de årene vi nå har bak oss i denne stortingsperioden, viser at vi satser på forskning og høyere utdanning. Forskningsbevilgningene har økt mer i denne perioden enn i forrige periode, og vi har hatt omtrent samme økonomiske rammer å forholde oss til. Forskning og utdanning er altså avgjørende. Vi satser mye på det, men det er igjen, som jeg har vært innom flere ganger i denne spørretimen, behov for ... (presidenten avbryter).

Presidenten: Stortinget går til neste hovedspørsmål.

Det blir en betydelig begrensning i oppfølgingsspørsmålene til de to siste hovedspørsmålene, av hensyn til tiden.

Jan Arild Ellingsen (FrP) [11:00:35]: Kvaliteten på et samfunn kan måles ut fra flere kriterier. Et av kriteriene kan være hvordan vi tar vare på de minste og yngste, og hva slags livskvalitet vi gir dem. Det samme gjelder for hvordan vi tar vare på de eldre, jf. debatten tidligere her i dag. Et annet kriterium som det kan være interessant å se på, er kriminalitetsbildet – hvordan kriminaliteten er etablert, og hva slags type kriminalitet vi sliter med.

I budsjettforslaget for inneværende år hadde Regjeringen en ambisjon om at 38 pst. av kriminaliteten skulle oppklares og straffeforfølges. Det betyr at seks av ti skulle slippe unna. Det er mulig at det er en god rød-grønn politikk, men den er ikke fullverdig god etter Fremskrittspartiets syn. En undersøkelse nylig viste at av 41 grove overfallsvoldtekter de tre siste årene var samtlige begått av ikke-vestlige innvandrere.

Vi har også hatt en periode med masse salg av narkotika langs Akerselva, og det samme har vi sett fra Bergensområdet. Mye av dette har vært utført av mennesker som har fått avslag på oppholdstillatelse her i landet, og som skulle ha vært sendt ut.

Den første helgen i mai var det en bølge av bruk av kniv i Oslo, som rammet uskyldige til de grader. Regjeringens ambisjon for å bekjempe kriminaliteten har vært økt oppatak til Politihøgskolen, noe som er positivt, og etter den pakken som kom i januar, har man foreslått å øke antall

sivile som ansettes i politiet, med 460, noe som var positivt. I tillegg til det har man sagt at man ønsker å øke de generelle rammene i justissektoren, noe som også er positivt. Når man ser alt dette, hva mener da statsministeren er årsaken til at Regjeringens politikk ikke virker?

Statsminister Jens Stoltenberg [11:02:22]: All kriminalitet er uakseptabel, og all kriminalitet skal bekjempes. Så det er som med en del andre målsettinger i politikken: vi vil aldri si oss fornøyd så lenge det er kriminalitet, akkurat som vi aldri vil si oss fornøyd så lenge det er arbeidsløshet. Det er ingen som kan garantere null kriminalitet, like lite som noen kan garantere null arbeidsløshet, men vi bekjemper det hele tiden uansett.

Det er satt inn massive tiltak ved at vi har økt kraftig opptaket til Politihøgskolen, som representanten riktig nevner, og vi ligger foran skjemaet når det gjelder nye stillinger i politiet, altså sivile stillinger som frigjør politifaglige stillinger til politifaglig arbeid – over 450 stillinger på ett år er mye. Og vi har gjennomført et veldig viktig grep, nemlig DNA-reformen, som gjør at vi nå kan ta mange flere kriminelle, simpelthen fordi vi har mye bedre etterforskningsmetoder, og vi har doblet antallet DNA-tester, som gjør at vi får tatt mange flere kriminelle. Vi har også fått til bedre samordning mellom utlendingsstaten og politiet når det gjelder å ta folk med utenlandsk opprinnelse som begår kriminalitet i Norge. De skal utvises, og vi har mange hjemler til å utvise dem. Jeg ønsker å bruke de hjemlene, og politiet er opptatt av å bruke de samme hjemlene. Så kriminalitet skal bekjempes, og vi har iverksatt bl.a. aksjoner langs Akerselva.

Når man ser på den samlede kriminaliteten, har kriminaliteten gått ned i 2008, som er det siste hele året vi har tall for, og det er det laveste på 14 år når vi tar hensyn til befolkningsutviklingen. Det er 3 pst. færre anmeldte lovbrudd, bl.a. grovt tyveri, særlig fra biler, men også narkotikalovbrudd og andre typer kriminalitet går ned.

Så er det masse kriminalitet igjen. Selv om det har vært nedgang på den samlede kriminaliteten, er vi ikke på noen måte fornøyd, og derfor kommer vi til å fortsette å trappe opp kampen mot kriminalitet.

Jan Arild Ellingsen (FrP) [11:04:25]: Jeg registrerte at statsministeren påpekte hvor flink man er blitt. Samtidig burde han da sett på oppklaringsprosenten på en del forhold som er til de grader elendig, for å bruke et mildt uttrykk.

Et av stridspunktene mellom Regjeringen og Fremskrittspartiet har vært bruk av lukkede mottak. Regjeringen har sagt nei. Fremskrittspartiet mener at folk som ikke har lovlig opphold her, bør kunne holdes i et lukket mottak til man får i orden muligheten for å sende dem ut. Det har Regjeringen sagt konsekvent nei til og vært skeptisk til. Jeg oppfatter at statsministeren nå sier at man skal se på muligheten for å få dem fortært ut av landet, men det som likevel bør være bekymringsfullt, er jo den store andelen kriminalitet som begås av mennesker som ikke har lovlig opphold her. Der mener Fremskrittspartiet at Regjeringen har vært altfor defensiv.

Mitt spørsmål til statsministeren blir da ganske enkelt: Hvorfor er det viktigere å ivareta bevegelsesfriheten til mennesker som ikke har lovlig opphold her, når det går på bekostning av opplevelse av trygghet for den norske befolkningen?

Statsminister Jens Stoltenberg [11:05:16]: Jeg mener ikke at det er viktigere. Jeg mener at vi skal gjøre alt for å beskytte folk mot kriminalitet og lovbrudd. Jeg mener at de som ikke har lovlig opphold, skal ut av landet. Derfor har vi styrket både politiets og utlendingsmyndighetenes muligheter til å få folk ut. Vi står overfor noen problemer. Det handler om mennesker fra EØS-området, som er hele Europa, det vi tidligere kalte Øst- og Sentral-Europa. Der er det jo åpen og fri bevegelse, så det er ikke mulig å sende folk ut på samme måte som f.eks. ut av EØS-området.

Det andre er at et problem vi har, er at man kan være dypt uenig i hvor en del mennesker kommer fra. Det landet som vi mener de kommer fra, er ikke enig i at de kommer fra det landet, så vi har da problemer med å returnere dem. Men de som kan returneres, skal returneres. Vi trapper opp innsatsen for å få til det, og vi mener også at det er hjemmel, som faktisk også er styrket i den nye utlendingsloven, til å pålegge folk meldeplikt eller bestemt oppholdssted når de er her – altså utlendinger som er i Norge, og som vi ... (presidenten avbryter).

Presidenten: Det blir to oppfølgingsspørsmål – Elisabeth Aspaker.

Elisabeth Aspaker (H) [11:06:32]: Statsministeren har takket for mange hovedspørsmål i dag, men ikke for dette. Det kan jeg godt forstå, for Stoltenberg-regjeringen har liten grunn til å være stolt av den måten de har taklet den politikkonflikten man fortsatt står oppi, på.

De politimessige utfordringene knyttet til ambassadeovervåking er økende. Denne vinteren har vi i Oslo-området opplevd noen svært brutale innbrudd i private hjem, der hele familier er blitt holdt som gisler.

Narkotikapresset mot Norge er stort, og i Oslo skjer omsetningen åpenlyst uten at politiet har vært i stand til å stoppe dette. I den siste tiden har vi i Oslo vært vitne til en rekke alvorlige voldssaker med bruk av kniv. I kampen mot narkotika fortjener Oslo kommune ros for å ha tatt initiativ til å leie inn vektere for å rydde opp og patruljere i de mest utsatte områdene. Problemene i Oslo er de samme som andre steder i landet, at fravær av synlig politi gir kriminelle fritt spillerom. Ser statsministeren at Oslo-politiet er i en alvorlig ressursmessig situasjon, og hva vil han foreta seg for å få en snarlig slutt på politikkonflikten, slik at politiet igjen kan fungere?

Statsminister Jens Stoltenberg [11:07:38]: For det første er jeg glad for spørsmål også om kriminalitet. Det er viktige spørsmål. For det andre er det hele tiden en gjennomgang utfordring for oss at opposisjonen med rette påpeker at det er problemer, enten det er i eldreomsorgen, i arbeidsmarkedet eller med kriminalitet.

Jeg er enig i at det er mange problemer, og at mange problemer er uløste. Derfor ønsker jeg at vår regjering skal fortsette. Jeg mener at vår regjering er bedre i stand til å løse problemene enn – hva skal vi si – de litt uklare, ulike andre alternativene som måtte finnes til vår regjering, bl.a. fordi vi mener at det er viktigere å satse på det vi skal løse i fellesskap, enten det er arbeidsløshet, eller det er kriminalitet, enn å overlate mer til den enkelte. Én grunn til at vi har kunnet styrke politiet betydelig utover det den forrige regjeringen gjorde, er nettopp at vi har satset på fellesskapet framfor å bruke store penger på helt andre ting. Derfor har det blitt nye ekstra stillinger i politiet. Derfor har det blitt et betydelig økt opptak til Politihøgskolen. Det gir en styrking av politiet. Alt er ikke løst. Vi må fortsette med å trappe opp.

Solveig Horne (FrP) [11:08:48]: Under et møte med politiet på Gardermoen får vi beskjed om at asylsøkere blir satt på en buss, og at bussjåføren får beskjed om å passe på at de går av på rett sted. Mye av den kriminaliteten som vi ser i dag, blir begått av asylsøkere som ikke har opphold, og under behandling av sakene deres blir det også begått kriminalitet.

I statsministerens svar til representanten Ellingsen sa statsministeren at de kriminelle som ikke har opphold, skal ut, og at han skal gjøre alt han kan for å trygge sikkerheten til innbyggerne i Norge.

Mitt spørsmål til statsministeren blir: Hvorfor blir ikke disse sendt ut? Hva vil statsministeren gjøre med dem som begår kriminalitet mens sakene deres blir behandlet?

Statsminister Jens Stoltenberg [11:09:39]: De som begår kriminalitet, skal straffes. De skal i fengsel. De skal dømmes. Enten skal de sitte i fengsel i Norge, eller så skal de sendes ut – eller begge deler. Folk som begår kriminalitet, skal tas av politiet. En av grunnene til at vi styrker politiet, er nettopp for å kunne ta flere kriminelle. Det er også grunnen til at vi satte inn ekstra innsats bl.a. langs Akerselva, der det var mye kriminalitet. Så svaret på hva vi skal gjøre med kriminelle, er at vi skal ta dem, dømme dem, fengsle dem. Det er også grunnen til at vi nå gjør mye for å bli kvitt fengselskøene. Noe av det meningsløse var at dømte folk ikke fikk sone. Så skal de som ikke har krav på opphold, ut av landet. En utfordring er jo at en del land ikke vil ta dem imot. Da har vi ikke noe sted å gjøre av dem. Da ønsker vi å få til returavtaler. Det jobber vi veldig for å få til med flere land, slik at flere kan sendes tilbake til de landene de kommer fra.

Presidenten: Vi går videre til siste hovedspørsmål.

Inge Lønning (H) [11:10:41]: Kan jeg be presidenten vente et lite øyeblikk med å starte stoppeklokken? Siden eldreomsorg har vært et sentralt tema i denne spørretimen, vil jeg gjerne – med presidentens tillatelse – gratulere presidenten med 65-årsdagen!

Så til spørsmålet: Gro Harlem Brundtland har nettopp blitt feiret av hele Norge og i særdeleshet av sitt parti. Det er vel fortjent. Gro huskes for mange minneverdige utta-

lelser. En av dem var i en nyttårstale der hun stilte spørsmålet: Hvor er det blitt av nabokjerringa? Det spørsmålet er det vel ennå ingen som har funnet svaret på. Men hun huskes også fordi hun i en valgkamp på 1980-tallet brukte uttrykket «hjerterått» om helsekøene i Norge. Den gang var helsekøene i Norge på 50 000. I dag er de på mellom fem og seks ganger så mye, nær 300 000. Det har vært en økning på ca. 30 pst. i løpet av denne regjeringens ansvarsperiode. Samtidig har ventetidene på sentrale områder også økt. Jeg nevner et eksempel: En mann på 71 år – det interesserer meg siden jeg er på samme alder selv – fikk beskjed om at han måtte vente i 66 uker på en enkel skulderoperasjon. Han valgte å betale operasjonen selv og fikk den utført på dagen. Kjøp av private helseforsikringer har bare i løpet av de siste to og et halvt år økt med 130 pst. Vi ser altså en klar utvikling i retning av et klassedelt helsevesen. Det skyldes en eneste ting, nemlig at denne regjering av ideologiske grunner ikke ønsker å utnytte den ledige kapasitet som finnes ved private behandlingsinstitusjoner. Er statsministeren fornøyd med det resultatet? Hvilken karakteristikk ville statsministeren velge å bruke på en helsekø som er fem ganger så lang som den Gro Harlem Brundtland karakteriserte som hjerterå?

Statsminister Jens Stoltenberg [11:12:52]: Først vil jeg gjerne slutte meg til gratulasjonen når det gjelder presidentens fødselsdag. Det er en glede og ære å få lov til å være med på å markere det.

Så vil jeg svare på spørsmålet. Det viktigste er hvor mange mennesker som blir behandlet ved sykehus. Aldri før har flere mennesker fått behandling ved sykehus. Bare i løpet av de siste par årene har antallet behandlede pasienter økt med omtrent 50 000. Det skyldes at vi kan behandle flere, at vi har mer teknologi, men også at flere har behov for behandling. To tredjedeler av alle som legges inn på sykehus, legges inn på sykehus fordi de trenger øyeblikkelig hjelp. For dem er ventetiden nær null. Det er ventetid for den tredjedelen som har planlagte operasjoner. Der er hovedbildet at dette har vært ganske stabilt. Når det gjelder ventetiden innenfor somatikk, er den på 73 dager. Det er to dager opp. Det er ganske stabilt. Når det gjelder psykisk helsevern, ikke somatikk, er ventetiden redusert med to dager. Også det er ganske stabilt, 53 dager totalt. Så hovedbildet er at det behandles mange flere pasienter enn før. Ventetidene er stabile. To tredjedeler får behandling øyeblikkelig fordi de trenger øyeblikkelig hjelp.

Så mener jeg at vi trenger et privat supplement. Derfor har vi private, frivillige, ideelle organisasjoner og andre som bidrar til å avlaste det offentlige helsevesenet. Det gikk ned et par år, men veksten i det private gikk mindre ned enn behandlingen i det offentlige gikk opp. Det siste året har faktisk behandling ved private sykehus økt mer. Det var ca. 7 pst. økning i behandlinger ved private sykehus fra 2007 til 2008.

Vi mener at man skal gjøre det som er best for pasienten. Vi mener at et sterkt offentlig helsevesen er det beste. Vi mener at et privat supplement er et bidrag til samlet sett å få et godt nok helsevesen i Norge.

Inge Lønning (H) [11:14:53]: Jeg registrerer at statsministeren nå svarte på svært mange spørsmål som ikke ble stilt, mens han omhyggelig unngikk å svare på det spørsmålet som ble stilt. Indirekte tolker jeg da statsministerens svar dit hen at han synes det er helt greit med en helsekø på nær 300 000. Han synes også det er helt greit at den fortsetter å øke. Det er med respekt å melde ikke spesielt imponerende at man behandler noen flere pasienter enn før, når man har økt utgiftene til sykehusene med 30 milliarder kr i løpet av de siste årene. Samtidig har denne regjeringen også klart å styre slik at det akkumulerte underskuddet ved helseforetakene nå er på svimlende 24 milliarder kr. Jeg tror faktisk at de mennesker som står og venter, eller som i en alder av 71 år får beskjed om at de må belage seg på å vente i ett år og fire måneder på å få en enkel operasjon, synes statsministerens svar er arrogant.

Statsminister Jens Stoltenberg [11:15:57]: Jeg mener at det viktigste er hvor mange mennesker som får behandling ved norske sykehus. Jeg mener at det derfor er viktig at vi bevilger mer penger til norske sykehus, og er glad for at vi har greid å behandle flere. Og jeg er glad for at to tredjedeler får øyeblikkelig hjelp og derfor ikke venter overhodet.

Men det er klart at det er ingen trøst for dem som venter lenge, at mange ikke venter. Så det er som på veldig mange andre områder: Vi må hele tiden strekke oss mot å redusere ventetidene, hele tiden strekke oss mot at alle skal få rask behandling. Selv om mange får god behandling i norsk helsevesen, og titusener gjør en formidabel jobb i helsevesenet hver dag, så er det ingen unnskyldning overfor dem det svikter for. Derfor må vi gjøre enda mer og gjøre det enda bedre i norsk helsevesen.

Presidenten: Presidenten takker for gratulasjon i anledning av at han i dag har oppnådd pensjonsalderen, men kan glede Stortinget og statsministeren med at han allikevel vil holde på noen måneder til – og glede statsministeren med at det kun blir ett oppfølgingsspørsmål, fra helsekomiteens leder, Harald T. Nesvik.

Harald T. Nesvik (FrP) [11:17:04]: Statsministeren henviste til at man har behandlet mange flere pasienter enn man gjorde før. Problemet er bare at det er ikke det som nødvendigvis er det store spørsmålet. Det store spørsmålet er: Er kapasiteten i forhold til behovet? Det er jo det som er spørsmålet der ute. Det er klart at når vi får en så betydelig økning i antall personer som står på venteliste, så er det et problem. Det er et problem for samfunnsøkonomien fordi utgiftene til sykepenge øker dramatisk. Det er et problem for bedriftene når arbeidskraften ikke er på jobb. Og det er ikke minst et problem for den enkelte.

En måte å løse dette på er bl.a. å la de private avtale-spesialistene – som er en del av den offentlige helsetjenesten, så statsministeren er klar over det – komme inn under ordningen med fritt sykehusvalg, slik som sykehusene er i dag, for å utnytte den totale kapasiteten. Vil statsministeren ta et initiativ overfor helseministeren, slik at dette kommer på plass?

Statsminister Jens Stoltenberg [11:18:08]: For det første er det slik at hovedbildet er at det behandles mange flere pasienter, at ventetidene er stabile. Det er gått tre dager opp på somatikk og to dager ned på psykiatri. De er i all hovedsak stabile. Det som egentlig er interessant, er at man med så mange flere mennesker som får behandling, likevel har omtrent uendrede ventetider. Men det er ikke en unnskyldning for dem som opplever lange ventetider.

Når det gjelder å utvide adgangen til fritt sykehusvalg, tør jeg ikke å si noe skråsikkert om det over bordet nå i spontanspørretimen, men det er blant de spørsmål jeg skal undersøke med helseministeren, om det er et tema. Det avgjørende for meg var å vise at vi bruker det offentlige helsevesenet som hovedvirkemiddel, men så har vi også private som gir betydelige og viktige bidrag.

Presidenten: Den muntlige spørretimen er da omme, og vi går over til den ordinære spørretimen.

Ordinær spørretime

Presidenten: Det blir noen endringer i den oppsatte spørsmålslisten, og presidenten viser i den sammenheng til den oversikt som er omdelt på representantenes plasser i salen.

De foreslåtte endringer i dagens spørretime foreslås godkjent. – Det anses vedtatt.

Endringene var som følger:

Spørsmål 10, fra representanten Laila Dāvøy til helse- og omsorgsministeren, utsettes til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

Spørsmål 11, fra representanten Harald T. Nesvik til helse- og omsorgsministeren, blir besvart av arbeids- og inkluderingsministeren på vegne av helse- og omsorgsministeren, som er bortreist.

Spørsmål 15, fra representanten Elisabeth Røbekk Nørve til fiskeri- og kystministeren er overført til nærings- og handelsministeren som rette vedkommende.

S p ø r s m å l 1

Arne Sortevik (FrP) [11:19:24]: Spørsmålet lyder:

«I forslag til NTP 2010–2019 heter det: «Regjeringen er opptatt av å prøve ut ulike modeller for finansiering av samferdselsprosjekter for å videreutvikle kunnskapen knyttet til effektiv utnyttelse av ressursene.» Likevel vil ikke Regjeringen åpne for flere OPS-prosjekter, og prosjektfinsiering og lånefinansiering ble avlyst av Regjeringen alt i budsjettet for 2007. Nylig har Arbeiderpartiet på sitt landsmøte gitt tilslutning til prosjektfinsiering.

Vil Regjeringen nå utvide og endre finansieringsgrunnlaget for NTP 2010–2019?»

L o d v e S o l h o l m hadde her teke over presidentplassen.

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:20:17]: Eg har òg registrert at det på landsmøtet i Arbeidarpartiet vart vedteke følgjande:

«for å sikre rasjonell framdrift av større samferdselsprosjekt vil Arbeiderpartiet gå inn for prosjektfinsiering av veg- og jernbanestrekninger.»

Regjeringa sitt syn på prosjektfinsiering og samferdsleprosjekt er gjort greie for i Gul bok 2007. Det går fram at prosjektfinsiering har romma fleire finansieringsformer, inkludert ordinære løyvingar over statsbudsjettet.

Ei anna form som mange legg i prosjektfinsiering, er ordning med statlege lån til utvalde prosjekt og med tilbakebetaling av rente og avdrag over t.d. 25 år. Regjeringa har lagt til grunn at intensjonen med prosjektfinsiering uttrykt som ein metode for å sikre rasjonell utforming og framdrift kan gjerast innanfor gjeldande budsjettprinsipp.

Formålet med prosjektfinsiering må vere at infrastrukturprosjekt får ei finansiering som gjer at prosjektet kan planleggjast som ein heilskap og verte gjennomført på ein mest mogleg rasjonell måte. I alle høve må prosjektet verte prioritert innanfor ei forsvarleg budsjettamme. Måten me finansierer prosjektet på, kan ikkje ta ifrå oss det ansvaret.

Regjeringa er oppteken av å prøve ut ulike modellar for gjennomføring av samferdsleprosjekt, ved m.a. bruk av nye kontraktsformer og eigne postar på statsbudsjettet for utvalde investeringsprosjekt.

I Nasjonal transportplan er tre prosjekt sette på eigne postar og kan planleggjast som éi samla utbygging.

Som kjent er eg open for alternative måtar å budsjettere store samferdsleprosjekt på. Stortingsmeldinga om Nasjonal transportplan ligg no til handsaming i Stortinget. Meldinga gjer m.a. greie for Regjeringa si satsing på samferdsle dei komande åra. Det er no naturleg å vente på handsaminga av planen i Stortinget. Eg er sikker på at økonomiske rammer og rasjonell framdrift av samferdsleprosjekt vil vere ein viktig del av diskusjonen om meldinga i denne salen.

Arne Sortevik (FrP) [11:22:10]: Takk for svaret.

Statsråden har selv i svaret pekt på det som står på side 84 i forslag til NTP om effektiv ressursutnyttelse – «tre store, helhetlige investeringsprosjekt føres på egne poster».

Regner statsråden dette som prosjektfinsiering? Hva blir effekten av å bruke prosjektfinsiering dersom man ikke samtidig endrer synet på bygging av vei og jernbane fra å se på det som en årlig utgift til å se på det som en langsiktig investering som varer i minst 50 år? Blir effekten da at bare noen utvalgte prosjekter får finansiering, mens alle andre må vente i 50 år?

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:22:59]: Det er berre i Framstegspartiet si verd at ein ikkje må prioritere, at ingen må vente, at alle får sine prosjekt fram i dag. I den verkelege verda, der ein må prioritere, vil det vere slik at nokre prosjekt må vente, mens andre vert prioriterte fram. Det vil ein òg måtte gjere om ein vel prosjektfinsiering. Det som er lagt inn i Nasjonal transportplan, tek opp i

seg det beste av prosjektfinsiering, altså det som er sagt å ha gevinst, nemleg ei rasjonell framdrift, der heile prosjektet vert planlagt og gjennomført som eitt prosjekt og ikkje fleire delprosjekt. Det er viktig å prøve ut det vidare og òg prøve ut andre strategiar: dele opp store prosjekt for å få større konkurranse, samle mindre prosjekt i større. Det går inn som ein del av kontraktstrategien, som me òg skriv om i Nasjonal transportplan. Me er opptekne av å ta med oss det beste av dei erfaringane ein har gjort. Å låne til veg er ikkje nødvendig i eit rikt land som Noreg.

Arne Sortevik (FrP) [11:24:05]: Igjen takk for svaret.

I den virkelige verden er det slik at finansieringsgrunnlaget for fremlagt Nasjonal transportplan var laget før innhold og virkninger av finanskrise og økonomisk tilbakegang var kjent.

I den virkelige verden er det også slik at den var laget av tre regjeringspartier som i etterkant har et annet og langt mer samordnet syn på bruk av prosjektfinsiering enn de hadde da planen ble laget.

I den virkelige verden er det slik at behovet for etterspørselsstimulering gjennom modernisering av veinett og jernbanenett er omfattende.

Behovet for modernisering er fortsatt like omfattende som det har vært de siste årene, men nå er det altså et ekstra behov i den virkelige verden for å stimulere etterspørsel gjennom nettopp modernisering av infrastrukturen. Derfor gjentar jeg spørsmålet: Vil Regjeringen nå utvide og endre finansieringsgrunnlaget for Nasjonal transportplan 2010–2019?

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:25:17]: Regjeringa har lagt fram sin nasjonale transportplan, ein transportplan som ikkje berre er laga for ei nedgangstid, men som er laga òg for ei oppgangstid og for ein vekstperiode som òg denne gongen vil avløyse den nedgangskonjunkturen me no er inne i. Så får dei årlege budsjetta avgjere korleis ein vil dimensjonere den politikken ut. Det vert ei budsjettsak.

Regjeringa legg ikkje fram ein ny transportplan. Regjeringa har lagt fram sin transportplan. Han ligg i Stortinget. Det er opp til partia i Stortinget å behandle planen ut ifrå dei føresetnadene som ligg. Om føringane frå landsmøtet i Arbeidarpartiet vert tekne omsyn til og dermed tekne opp som endringsforslag i Nasjonal transportplan, vil behandlinga i Stortinget måtte vise.

Spørsmål 2

Per Roar Bredvold (FrP) [11:26:01]: Jeg skal stille følgende spørsmål til samferdselsministeren:

«Anleggsstart på riksvei 2 mellom Slomarka og Kongsvinger i Hedmark fylke er nok en gang utsatt. Man skylder blant annet på mangel på penger og Nasjonal transportplan.

Vil statsråden bidra til at anleggsstart ikke nok en gang blir utsatt?»

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:26:32]: Eg viser til svaret mitt på tilsvarende spørsmål, spørsmål 2, i spørjetimen i Stortinget onsdag den 25. februar 2009.

Det har m.a. vore lokal usemje om løysing, og grunn-eigarane har prøvd saka si for rettssystemet. Det har teke tid, det har kosta pengar, og det er årsaka til at prosjektet er noko utsett i høve til det som det var rekna med tidlegare. No ligg det føre godkjend reguleringsplan, og det er føresettt gjennomført ekstern kvalitetssikring av prosjektet i løpet av 2009. I St.meld. nr. 16, Nasjonal transportplan for 2010–2019, er det lagt til grunn at prosjektet rv. 2 Kongsvinger–Slomarka skal starte i fyrste fireårsperiode og ferdigstillast i siste seksårsperiode. Det vert no arbeidd med å innarbeide prosjektet i Statens vegvesen sitt handlingsprogram for perioden 2010–2013. Eg vil leggje fram ein eigen proposisjon om saka når det ligg føre tilstrekkelege avklaringar.

Per Roar Bredvold (FrP) [11:27:35]: Jeg takker statsråden for svaret. Det var vel kanskje den 25. mars jeg hadde et lignende spørsmål om dette, men det er greit.

Grunnen til at jeg stiller det nok en gang, er at prosjektet er utsatt. Folk blir frustrert, og næringslivet blir frustrert. Alle blir frustrert, for å si det sånn. Jeg kan ikke skjønne hvorfor dette blir utsatt nok en gang. Man skylder bl.a. på penger. Jeg kan heller ikke skjønne at det er noe problem. Det må da være mulig å flytte penger fra den siste delen av perioden og fram til dette, hvis penger er et problem. Eller man kan ta opp lån, f.eks., eller man kan finne andre løsninger.

Synes statsråden det er riktig å behandle folk og næringsliv på denne måten, og lager en god distriktspolitikk ved at en utsetter og utsetter og utsetter? En skulle nesten tro at når denne regjeringen lover ting, så følger det ikke handling med det man lover. Det er i hvert fall en sterk misnøye blant folk.

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:28:34]: Viss denne regjeringa skal samanliknast med nokon, må det vere med føregåande regjeringar og deira handlekraft. Viss ein samanliknar handlekrafta til denne regjeringa og denne statsråden med den førre regjeringa og den førre statsråden – kva ein sette i gang og fekk gjennomført – står me veldig godt oppreiste i denne regjeringa.

Det har vore ein tung prosess med rv. 2. Det kjenner representanten veldig godt til. Det er bakgrunnen for at kvalitetssikringa ikkje er ferdigstilt. Men ho er i gang, prosessane er i gang. Prosessane vil gå sin gang, og vegen kjem til å verte starta opp og gjennomført. Det vert heilt sikkert ein flott veg, men respekt for at prosessar tek tid, og at grunneigarar har rett til å få prøvd saka si for rettssystemet i eit demokrati, må me ha. Dermed vil prosessen rett og slett måtte ta den tida han tek. Vegen kjem til å verte starta opp og gjennomført på ein god måte.

Per Roar Bredvold (FrP) [11:29:33]: Jeg takker for at veien blir oppstartet. Men spørsmålet mitt og mange andres er når dette skjer, hvorledes det skjer, og hvor raskt det skjer.

Det var mange som var ute og flagget da forslaget til Nasjonal transportplan ble lagt fram. Man roste Regjeringen, man roste Senterpartiet, man roste samferdselsministeren. Men akkurat pr. dags dato er det i hvert fall ikke mange i mitt distrikt som roser dem jeg nå nevnte. Man er heller litt sint, man er skuffet, man er irritert, og man har ikke den gløden som man hadde i begynnelsen da man var på lag med statsråden om dette.

Mitt konkrete spørsmål som jeg ønsker et konkret svar på, er: Hva kan statsråden love? Og ikke minst: Hva kan statsråden garantere når det gjelder rv. 2, og denne strekningen konkret?

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:30:30]: Så lenge kvalitetssikring ikkje er gjennomført, har me heller ikkje noko starttidspunkt for vegen. Uansett vil oppstart for ulike strekningar, òg denne, vere avklaringar som kjem i budsjett, og det veit representanten veldig godt. Så å stille meg spørsmål gong etter gong om kva tid det vert oppstart – representanten Bredvold veit med respekt å melde at eg ikkje kjem til å svare på det. For det er spørsmål som vert avklarte i dei enkelte budsjettproposisjonane. Det ligg inne i Nasjonal transportplan. Prosessen er i gang med kvalitetssikring. Det vil sjølvsagt kome pengar til oppstart på det tidspunkt som Regjeringa bestemmer, når ein prioriterer mellom dei ulike prosjekta i budsjettet. Slik er prosessane, slik har dei vore, og slik vert det òg med denne vegen.

Spørsmål 3

Gunnar Gundersen (H) [11:31:31]: Jeg vil gjerne stille et spørsmål til samferdselsministeren:

«Avisa Glåmdalen skriver i sin leder 28. april følgende: «Vi er heller ikke fremmed for at det trengs et regjeringsskifte for å få fortgang på riksvei 2-utbyggingen, for vi har en sterk følelse av at Senterpartiet fortsatt bidrar til å trenere dette veiprojektet.» Hedmark har nå opplevd at utbygging av både E6 og riksvei 2 blir stadig utsatt. Glåmdalen har avgjort et poeng.

Er det viktigere for Regjeringen å holde liv i forventningene til mange veiprojekt enn å fullføre og få fart på utbygging av de sentrale livsnervene?»

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:32:10]: Planleggingsprosessane for samferdsleprosjekt er ofte tidkrevjande. Det heng saman med regelverket for planlegging, som skal sikre at alle innspel, innvendingar og all usemje vert handsama på ein god måte, regelverket for oreigning, som skal sikre rettane til alle som må avstå grunn, og også rettar og regelverk for innkjøp, som skal sikre konkurranse på like vilkår. Avklaringa før vedtak kan gjerast, må difor ta noko tid.

Når det gjeld det konkrete prosjektet som representanten Gundersen tek opp, vil eg vise til mitt svar på spørsmål 2, frå representanten Bredvold, tidlegare i dag.

Representanten Gundersen tek òg opp spørsmålet om utbygging av E6 mellom Gardermoen og Kolomoen. Dette

er eit svært viktig prosjekt, spesielt ut frå omsynet til trafikktryggleik på strekninga. Dei fyrste strekningane vil verte opna for trafikk i løpet av hausten, og Samferdselsdepartementet arbeider for ei rask vidareføring av utbygginga. Eg tek sikte på å leggje fram ei sak for Stortinget om vidareføring av utbygginga i løpet av våren.

Avklaring av utbyggingsløyising langs Mjøsa har vore krevjande, men eg meiner den løysinga som me no har kome fram til, er ei god løysing, som tek vare på interessene til både veg, jernbane og lokalt miljø.

Gunnar Gundersen (H) [11:33:24]: Jeg takker for svaret.

Jeg vil dele oppfølgingen i to, for det gjelder jo to prosjekter, som statsråden riktig sa.

Når Bredvold og jeg stiller spørsmål som toucher inn på det samme, tror jeg statsråden skal ta det som et signal om at situasjonen rundt rv. 2 skaper veldig store følelser og mye engasjement, særlig i Sør-Hedmark, men også innover mot Sverige.

Det var faktisk håp om kontinuerlig utbygging av rv. 2 da Kløfta–Nybakk kom i gang. Vi vet, som statsråden også sa, at det har vært mange hindringer. Det er mange som blir hørt, og rettsvesenet skal man ikke blande seg opp i. Men hindringer kan også brukes til å utsette ting, og jeg har ikke registrert et veldig stort engasjement fra statsråden for å få større framdrift og større trykk i prosessen. Hva skyldes det, at det ikke er et engasjement? Det er en veldig sentral livsnerve for hele Sør-Hedmark vi snakker om.

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:34:27]: I Senterpartiet – sidan Senterpartiet er spesielt nemnt i spørsmålet i dag – har me eit sterkt engasjement både for Hedmark, for rv. 3, for rv. 2 og for E6. Representanten frå Senterpartiet og frå dei andre regjeringspartia er svært aktive når det gjeld å fremje Hedmark sine interesser på vegsida. Slik skal det vere. Det har aldri vore i mine tankar eller i mine handlingar å trenere verken rv. 2 eller andre prosjekt. Tvert om har eg i mi tid som samferdsleminister prøvd å få fram prosjekt så fort som mogleg, og ikkje trenere.

Avisa Glåmdalen må sjølvsagt få lov å meine kva avisa vil, og insinuere kva avisa vil, det kan ikkje eg leggje meg opp i, men eg håpar verkeleg at representanten Gundersen ser at eg har lagt fram mange vegprosjekt og fått mange avklaringar på plass. Me har òg fått avklaringar på plass her og jobbar no med kvalitetssikring.

Gunnar Gundersen (H) [11:35:31]: Jeg savner vel heller de avklaringene som ikke er kommet, men det skal vi ikke bruke tid på.

Jeg besøkte også utbyggingen på E6, og nå forstod jeg statsråden sånn at hun ville komme med en proposisjon som vil sikre behandling av den siste delen av E6 fram til Kolomoen, altså fra Minnesund og nordover. Det gleder meg, og jeg vil egentlig bare be om en bekreftelse på det, for det jeg fikk opplyst, var at hvis ikke den proposisjonen kom i vår, så ville det bli en forsinkelse, slik at prosjektet ikke ville være ferdig før i 2015. Men jeg oppfattet

jo at statsråden sa at proposisjonen ville komme i vår. Det var det som skulle være min oppfølging, så da vil jeg egentlig bare be om en bekreftelse på at jeg oppfattet det riktig.

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:36:20]: Som eg sa, har det heile tida vore mitt mål å ha kontinuerleg utbygging. Det har vore trøblete med avklaringane på E6, og eg er glad for at det har kome til ei avklaring no. Etter den avklaringa har me jobba på spreng for å få fram saka for Stortinget i vår, og dersom ikkje noko heilt uventa skulle kome til, håpar eg å kunne leggje ho fram til behandling no i vår. Det er viktig at saka vert lagd fram, slik at ein, med atterhald om Stortinget si godkjenning, kan fortsetje det viktige arbeidet med å få sett dei neste strekningane ut på anbod.

Spørsmål 4

Ola T. Lånke (KrF) [11:37:09]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til utenriksministeren:

«I det siste er det kommet meldinger som tyder på at Kashmir-konflikten er under opptrapping. En årsak til dette er isfronten som hersker mellom India og Pakistan som følge av terrorangrepet mot Mombay, som førte til at fredssamtalene mellom de to land brøt sammen. Uroen i Kashmir påvirkes dessuten av konfliktene i Pakistan og Afghanistan og vice versa.

Hvordan ser utenriksministeren på mulighetene for å få Kashmir-konflikten høyere opp på den internasjonale dagsorden, slik at konstruktive fredssamtaler kan komme i gang?»

Utenriksminister Jonas Gahr Støre [11:37:47]: Jeg takker representanten Lånke for spørsmålet.

Kashmir er et konfliktfylt og sterkt militarisert område. Det har vært gjenstand for konflikt mellom India og Pakistan i over femti år og gitt opphav til to kriger.

I likhet med representanten har jeg registrert at det er rapportert om økende uroligheter i indiskkontrollerte Kashmir i den senere tid. Dette er bekymringsfullt. Utviklingen i området farges nok også av den økende politiske uroen i Pakistan.

India og Pakistan har siden 1972 vært enige om at forhandlinger om en løsning av Kashmir-spørsmålet skal følge et bilateralt spor. I januar 2004 innledet de to landene en bredt anlagt bilateral dialog.

Denne viste en tid små, men tydelige tegn til framskritt. Dessverre ble den lagt på is, som representanten påpekte i spørsmålet, etter terroranslagene mot Mombay i november i fjor. Like fullt er det denne veien de to landene igjen må finne tilbake til. Det internasjonale samfunn – og Norge – må gjøre det vi kan for å tilskynde en slik utvikling. Dette vil imidlertid først trolig kunne skje når det pågående indiske parlamentsvalget er overstått og en ny valgt regjering er innsatt i begynnelsen av juni.

La meg legge til at de to partene fram til nå ikke har vist enighet om å be en tredjepart bidra til en løsning gjennom

tilretteleggelse eller megling. Det er altså det bilaterale sporet det må knyttes håp til.

India gjennomfører, som sagt, sitt femtende parlamentsvalg, og utfallet vil vi få vite først etter den landsomfattende opptellingen 16. mai.

La meg likevel peke på et interessant aspekt hva gjelder valget og valgdeltakelsen i delstaten Jammu og Kashmir. Der stilte nå ledere for enkelte politiske partier og grupper som tidligere aktivt har boikottet demokratiske valg, som kandidater til den lokale folkeforsamlingen. Valgdeltakelsen var ikke høy, men den var betydelig høyere enn sist.

Dette bekrefter en tendens fra valget til ny delstatsforsamling i desember i fjor, der valgdeltakelsen var rekordhøy, trass i en svært vanskelig sikkerhetssituasjon, særlig i Kashmir.

Denne viljen til aktiv politisk deltakelse er ny – og den er positiv. Vi må derfor håpe at valget vil legge grunnlaget for en ny regjering som omsetter denne tendensen til et positivt mandat for å gjenoppta den bilaterale dialogen. Dersom denne utviklingen vokser seg politisk robust, vil den i innhold og form kunne stå som modell for politisk inkludering for de øvrige landene i Sør-Asia.

Men det er trolig langt fram til at en slik utvikling kan stadfestes. Inntil videre gir den økte spenningen grunn til uro – ikke minst i lys av det høye spenningsnivået, nærværet av militante grupper og det grunnleggende faktum at India og Pakistan er atomvåpenstater.

Desto viktigere er det derfor at det internasjonale samfunn – og Norge – presser på for en fredelig løsning.

Ola T. Lånke (KrF) [11:40:40]: Jeg takker statsråden for svaret.

I statsrådets svar var det jo en fyldig analyse av situasjonen, sagt med forholdsvis få ord. Likevel synes jeg analysen er seriøs og grunn til å dele.

Det er selvfølgelig håp om at folk slutter opp om valg i dette området. Det er også valg i disse dager til det indiske parlament, selv om det kanskje ikke er det som opptar folk mest likevel. Uroen rundt i regionen øver et trykk på situasjonen her, og faren for krig er vel større enn på lenge i Kashmir-området. Vi får inderlig håpe at regjeringen i Pakistan får kontroll over situasjonen, slik at det fører til ro. Det vil også føre til større håp om fred i Kashmir.

Utenriksministeren nevnte spørsmålet om en tredjeparts deltakelse i eventuelle samtaler, og han så kanskje ikke så store forhåpninger om å få det til. Hvordan er situasjonen nå med tanke på det internasjonale samfunnets engasjement for Kashmir? Er det håp om at man kan øve større press på partene?

Utenriksminister Jonas Gahr Støre [11:41:52]: Jeg tror jeg vil si på generelt grunnlag ja til press og ja til tilgjengelighet for partene til å bistå i den prosessen. Men jeg tror utviklingsministeren, som sitter her, og jeg – som har reist og engasjert oss i denne regionen – vel registrerer den holdningen at i Pakistan kommer det en del henvendelser om det kan være medvirkning. India er veldig tydelig på at dette må skje bilateralt. Partene har jo tidli-

gere valgt det bilaterale som sin prinsipielle tilnærming, og siden 2004 var det små, men betydelige framskritt.

Så vet vi jo at utenverdenens reaksjoner teller. Bill Clintons engasjement rundt 2000, da det var høyspenning, bidro nok til å dempe spenningene. Så statene rundt må bidra.

Et problem er at Sør-Asia er verdens mest konflikt-herjede region, som mangler samarbeidsordninger mellom landene til å håndtere situasjonen som de kommer i. Men alle disse grunnene til hvorfor det er vanskelig, kan ikke være annet enn en grunn for oss og det internasjonale samfunnet til å engasjere oss, bidra til at slike ordninger skapes, og legge press på partene, slik at de finner en fredelig vei.

Ola T. Lånke (KrF) [11:42:55]: Jeg takker igjen statsråden for svaret.

Som vi kjenner til, har det kasjmirske folket lidd veldig mye over lang tid. Sivile har lidd, og menneskerettighetene er krenket på det groveste, og det skjer fortsatt. Nylig var massegraver oppdaget nær grensen til Pakistan på indisk side, som forteller om at det har funnet sted blodbad. Våren 2007 sendte jeg et skriftlig spørsmål til utenriksministeren om humanitære organisasjoners adgang og arbeidsmuligheter i Kashmir. Den gang ble det vist til at dialogen mellom India og Pakistan, herunder Kashmir-spørsmålet, var brakt opp ved offisielle besøk i India, både ved statsministeren og ved utenriksministeren fra Norge, og at man på generelt grunnlag gjennom FN arbeidet for at humanitære organisasjoner kunne få bedre både adgang og arbeidsmuligheter i området.

Det har vel ikke skjedd noe særlig mye positivt med tanke på disse organisasjoners adgang i dag. Fortsatt er Kashmir stengt for de fleste av dem, inklusive Amnesty International.

I hvilken grad har Regjeringen fulgt opp dette siden 2007, og hva vil man gjøre videre på dette området?

Utenriksminister Jonas Gahr Støre [11:44:06]: Jeg kan bekrefte omtrent det samme som lå i mitt svar i 2007. Det er de kanalene vi følger. Det er i de diplomatiske samtalerne vi har med India. De er hyppige – hyppigere enn før. Vi arbeider nå i Utenriksdepartementet med en bred India-strategi som kommer til å trekke oss enda nærmere India på både politisk og økonomisk side, også i de samtalerne vi har med pakistanske myndigheter.

Men som representanten vet, er jo dette land som nå står midt oppe i mange krevende konflikter. Det er et problem å ha fokus på hver enkelt av dem. Som representanten sa i spørsmålet: Afghanistan–Pakistan-konflikten er den mest betente og kanskje den farligste, men det er jo et paradoks at den farlige Kashmir-situasjonen ikke er blitt noe mindre farlig, men den er kommet litt ned på dagsordenen fordi en annen konflikt, som er enda farligere, er kommet opp. Summen av veldig farlige situasjoner er en veldig farlig region. Derfor må vi arbeide både politisk og selvfølgelig også for det humanitære, for menneskerettighetsorganisasjoner, for det internasjonale Røde Kors – disse or-

ganasjonene som kan gjøre en forskjell for en nøddestedt befolkning.

Spørsmål 5

Gunnar Kvasheim (V) [11:45:20]: «Mange vannkraftverk i Norge, særlig de gamle der konsesjonene er modne for revisjon, tilfredsstill ikke dagens krav til miljøhensyn og flerbrukshensyn. I sin innstilling til gjennomføringen av EUs vanddirektiv i Norge, påpekte et bredt flertall i energi- og miljøkomiteen viktigheten av at revisjoner av vannkraftkonsesjoner må innlemmes i arbeidet med tiltaksplaner under vanddirektivet.

Hvordan vil statsråden følge opp at dette skjer i praksis, slik at vi får se konkrete miljøforbedringer?»

Statsråd Erik Solheim [11:46:06]: Jeg takker for spørsmålet.

La meg først si at jeg er svært fornøyd med Stortingets samlede tilslutning til at EUs vanddirektiv innlemmes i EØS-avtalen. Jeg er også glad for den brede oppslutningen om behovet for reelle miljøforbedringer i regulerte vassdrag. Jeg deler også de formuleringene til spørteren som er tilknyttet spørsmålet om minstevannføring, utviklingen av politikken når det gjelder elver, og EUs vanddirektiv.

Framtidige revisjoner av konsesjonsvilkår i regulerte vassdrag og gjennomføring av vanddirektivet må ses i sammenheng. Den lokale tiltaksanalysen for det enkelte vannområde vil gi viktige innspill til revisjonsprosessen, og de regionale forvaltningsplanene vil være retningsgivende for revisjonene. Når revisjonen gjennomføres først, vil denne være med på å danne grunnlaget for fastsetting av miljømål og tiltaksprogram.

I første planfase skal det utarbeides regionale forvaltningsplaner for noen utvalgte vannområder. Etter at forvaltningsplanen er vedtatt i fylkesting og regjering, vil den være retningsgivende for sektorenes videre arbeid med å forvalte vannressursene. Tiltak som krever revisjon av konsesjonsvilkår i regulerte vassdrag, vil inngå i planen.

I revisjonsprosessen skal det foretas en konkret vurdering der alle samfunnshensyn avveies. Hovedformålet vil være å bedre miljøforholdene i regulerte vassdrag, herunder å ta opp spørsmålet om minstevannføring på steder hvor det ikke har vært det til nå. Dette hensynet må imidlertid avveies mot andre samfunnshensyn, bl.a. håndtering av klimautfordringene og behovet for ny fornybar energi. I dette bildet vil det være en viktig oppgave å sikre at pålegg av vannslipping prioriteres for vassdragsavsnitt der man får de største miljøforbedringene.

Det kan oppnås vesentlige miljøforbedringer ved revisjoner av gamle vannkraftverk. Selv mindre vannslipp kan bedre vassdragsmiljøet. I tillegg vil revisjoner også omfatte tiltak som terskler, bedring av vandringsmuligheter for fisk, restaurering og opprydding.

Gunnar Kvasheim (V) [11:48:12]: Jeg takker for svaret og den positive grunntonen som jeg oppfatter ligger i det. Jeg ber om at statsråden bekrefter det opplegget som

komiteen ber om, at man samordner dette i forbindelse med arbeidet med vanddirektivet og oppfølgingen av det. Resultatet vil bli en ny politikk på dette området, hvor miljøhensyn tillegges større vekt, og der en tydelig arbeider med det mål å forbedre miljøkvaliteten i en del vassdrag hvor dette ikke stod høyt på dagsordenen da konsesjonene opprinnelig ble gitt.

Det andre spørsmålet jeg har, er om det er gjort et arbeid for å sikre at denne oppfatningen, denne tilnærmingen til problemstillingen deles av Olje- og energidepartementet og underliggende etater, her konkret NVE, slik at en får en helhetlig tilnærming til dette, hvor både Olje- og energidepartementet og Miljøverndepartementet arbeider i samme retning.

Statsråd Erik Solheim [11:49:15]: Jeg kan forsikre at det jeg framfører her, selvsagt er en felles oppfatning fra Regjeringens side. Man skal gå igjennom vannkraftrevisjonene og starte med dem som er viktigst, og der det er størst forbedringspotensial.

Jeg tror også jeg kan si at det antakelig ikke ville ta mer enn brøkdelen av et sekund for spørteren og meg å bli enige på disse områdene. Jeg føler meg helt trygg på at både Venstre og SV vil være drivkrefter her. Så vil man selvsagt komme opp i samfunnsmessige avveininger, som alle vil forstå, mellom behovet for ren energi fra vannkraft og behovet for minstevannføring. Man vil sikkert også støte på motstand og motsetninger knyttet til ren konservatisme, men den uenigheten får vi ta når den kommer. La det ikke være noen tvil om at Miljøverndepartementet og jeg skal gjøre alt hva vi kan for å få til forbedringer. Men vi må selvsagt velge ut områder der det er størst forbedringspotensial, og der relativ begrenset reduksjon av vannkraftpotensialet gjennom minstevannføring kan gi de beste resultatene. Der må vi starte.

Gunnar Kvasheim (V) [11:50:22]: Jeg oppfatter svaret slik at miljøministeren bekrefter at det vil bli en økt vektlegging av miljøhensyn når en vurderer revisjon av konsesjoner, og at de kreftene som ønsker at en bare skal ha en blåkopi av de betingelsene som var før, og tone ned miljøhensyn, ikke vil nå fram.

Jeg vil understreke det som er komiteens oppfatning. Det er at man skal betone dette sterkere enn før, at dette skal bli en reell nyorientering og ikke bare et innspill som en kan se vekk fra som en meningsytring.

Til slutt vil jeg be om at en holder trykket på dette viktige arbeidet, for i den fasen vi er i nå i vannkraftpolitikken, er dette et av de områdene hvor en kan få til økt miljøforbedring. Jeg vil invitere statsråden til dialog og samarbeid for å få de resultatene som ligger til grunn for merknadene fra energi- og miljøkomiteen.

Statsråd Erik Solheim [11:51:18]: Jeg kan vel bekrefte alt spørteren her sier. Jeg mener det er veldig positivt at komiteen legger en klar føring her. Regjeringen oppfatter ikke det som flertallet i Stortingets komiteer sier, som rene meningsytringer. Vi oppfatter det som klare føringer for hva som skal være politikken. Jeg oppfatter de for-

muleringene som spøreren tar utgangspunkt i, som klare føringer.

La meg også si at EUs vanddirektiv er et veldig positivt direktiv. Det vil kunne bidra til å drive norsk miljøpolitikk i en grønnere retning. Det vil nok ha større betydning i land som har mye større problemer enn Norge, men generelt har innføring av denne typen direktiv fra EU hatt dramatisk betydning i Europa for forbedring av miljøpolitikken i det enkelte land. Også Norge må ta dette direktivet. Når vi tar det, må vi ta det på alvor og se det som en tilskyndelse til at også vi tar skritt i riktig retning.

Spørsmål 6

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [11:52:27]: «Undertegnede har flere ganger utfordret Regjeringen på å støtte arbeidet med å teste ut en såkalt biomembran, som kan ha stor verdi både i klima-, miljø-, landbruks- og bistandssammenheng. Produktet er prøvd flere steder i verden. Daværende statsråd Åslaug Haga lovet til NRK 15. november 2007 at Regjeringen skulle hjelpe produktet frem. I USA er man på myndighetsnivå interessert i en vitenskapelig studie av produktets muligheter, men savner signaler fra norske myndigheter.

Vil Regjeringen sikre at Norge bidrar til at biomembranen testes ut i USA?»

Statsråd Erik Solheim [11:53:04]: Verden står overfor svært alvorlige klimaendringer. Den globale middeltemperaturen har økt med om lag 0,8 grader i forhold til før-industrielt nivå, og vi er inne på et spor nå som – hvis ikke drastiske tiltak settes i verk – vil lede menneskeheten til 4–5 graders økt oppvarming i løpet av de neste 100 år. Denne økningen forventes å fortsette selv om vi skulle klare å redusere utslipp av klimagassene fra nå av.

Jeg er klar over at den såkalte biomembranen fra Albedo Tech bl.a. har som formål å øke energirefleksjonen fra jorda og dermed kan senke temperaturen. Det er inspirerende å høre om en sånn oppfinnelse. Som tidligere sagt, synes jeg at denne teknologien virker lovende, selv om det selvsagt er vanskelig – nærmest umulig – for en statsråd personlig å gjøre en teknologivurdering.

Det er god dialog mellom Albedo Tech og mitt embetsverk om alle aspekter knyttet til videre utvikling av teknologien. Jeg har selv hatt møte med Albedo Techs representanter i Norge. Det var planlagt et møte med deres amerikanske representanter da jeg var i USA for en uke siden, men fordi de ikke hadde anledning på det tidspunktet jeg kunne, ble ikke det møtet noe av. Men jeg vil gjerne møte dem igjen ved neste anledning. Jeg er også mer enn beredt til å diskutere saken med amerikanske myndigheter, og jeg er beredt til å ta initiativ til å snakke med dem for å få klargjort hvor stor den reelle interessen er på amerikansk side.

Det er oppmerksomhet om teknologien i USA, og vi vil bidra til å klargjøre hvor stor den er, og hva amerikanerne eventuelt er villig til – på myndighetsnivå – å bidra med.

Innovasjon Norge har allerede støttet Albedo Tech, og vi har nylig oppfordret Albedo Tech til å fortsette å søke støtte gjennom de ordinære kanalene, som f.eks. Innovasjon Norge.

Så i sum: Ja, dette er en spennende, ny teknologi som det er all mulig foranledning for å støtte, men også Albedo Tech må gå gjennom de vanlige kanalene for å overbevise fagfolk om betydningen av sin teknologi. Men jeg er villig til å bruke min status som miljø- og utviklingsminister til å være døråpner og ha dialog med amerikanske myndigheter på området.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [11:55:04]: Svaret kan oppfattes som positivt. Men jeg kjenner historien og snakker med Albedo Tech ganske ofte, og opplevelsen fra deres side er litt annerledes. Her trenger en i utgangspunktet ikke en døråpner inn til amerikanske myndigheter. Jeg har selv snakket med flere kongressmedlemmer i USA som har et stort ønske om og vilje til å få til dette. Problemet fra amerikansk side er at de ikke vet hva norske myndigheter vil. Så de trenger heller en døråpner inn til den norske regjering og en regjering som er villig til å forplikte seg, ikke bare henvise til byråkratiet, men som faktisk kan si at dette er et så potensielt viktig virkemiddel for mange norske bistands-, klima-, miljø-, landbruks- og næringsformål at her vil staten gå inn og se om dette produktet kan holde det det lover. Det kan være et viktig virkemiddel for norske myndigheter. Det er jo her Regjeringen ikke har tatt det avgjørende grepet. På Mongstad og på Kårstø gjør man det, men når det kommer til småbeløp som dette, henviser man til byråkratiet.

Statsråd Erik Solheim [11:56:16]: La meg starte med å innby Fremskrittspartiet til å tenke over hva slags samfunn vi ville få dersom statsråder – ut fra hva man personlig liker og misliker, hva man har tro på og ikke tro på, på områder hvor statsråder og også stortingsrepresentanter har meget begrensede forutsetninger for å forstå hva som vil lykkes, og hva som ikke vil lykkes – skulle velge fritt og gi støtte til det, men da avslå 50 andre. Vi må ha et system i Norge hvor fagfolk går inn og vurderer de forskjellige teknologiene, for det er bare fagfolk som har en rimelig utsikt til å vurdere det – når vi kaster bort skattebetalernes penger, og når vi bruker skattebetalernes penger på en fornuftig måte.

Derfor er mitt svar at Albedo Tech må også overbevise de faglige instansene som er satt til å gjøre dette, men jeg har en vidåpen dør, og jeg har SMS-utveksling og telefonutveksling med deres representanter i Norge. Jeg er beredt til absolutt å legge tyngde til for å få dette til, men Albedo Tech må også overbevise fagfolkene om at de er støtteberettiget ut fra de vanlige støtteordningene som vi har i Norge.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [11:57:17]: Dette handler om politisk handlekraft. Når en snakker om å få til CO₂-rensing, har altså Regjeringen gått gjennom et løp på Mongstad og Kårstø som ikke har vært gjennom denne

prosessen som statsråden nå snakker om, og der en bruker milliarder av kroner.

Det som en ber om fra amerikansk side, for at de skal kunne utløse 3 millioner dollar, er at Norge stiller opp med 1 million dollar. Det er svært små beløp. Jeg sier ikke her at Norge dermed skal gå inn og si at vi kjøper dette produktet. Det er noe helt annet. Det jeg sier, er at når en ser et så potensielt lovende produkt som dette, bør en være med og sørge for at den vitenskapelige testingen kan skje, for Norge – den norske regjering og Det norske storting – har så stor egeninteresse i den oppsiden som dette kan gi.

Dette handler ikke om at en skal bruke store beløp og begynne å si ja til alt, slik statsråden indikerer, men det handler om at enkelte ting framstår som så viktig, akkurat som Regjeringen har sett på CO₂-rensingen på Kårstø, at en faktisk skjærer igjennom og sier at dette vil vi. Med så små beløp som det er snakk om her, er det viktig å komme i gang før en går glipp av nok en vekstsesong.

Statsråd Erik Solheim [11:58:26]: Siden spørteren som vanlig velger å være sur istedenfor å se de positive mulighetene som verden byr på, så la meg bare gjenta: Jeg er villig til å ha dialog med amerikanske myndigheter. Gjennom den dialogen kan vi klargjøre om amerikanske myndigheter faktisk er beredt til å gjøre det vi hører, å stille et vesentlig beløp til rådighet. Det vil selvsagt også ha betydning for norske vurderinger. For hvis USAs myndigheter velger å satse på noe, er det helt sikkert gjort på basis av en faglig – ikke en personlig/politisk – vurdering, og det vil ha betydning også for vårt svar.

La meg også nevne det utrolig paradoksale: Et parti som ikke tror at klimaendringer eksisterer, skal fortelle oss at vi skal reise til USA og promotere en teknologi som er for å begrense klimaendring. Det Fremskrittspartiet sier, er jo at vi skal selge til amerikanerne noe amerikanerne ikke trenger – etter Fremskrittspartiets egen oppfatning.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [11:59:16]: President, der var det en åpenbar faktafeil.

Spørsmål 7

Bård Hoksrud (FrP) [11:59:38]: «Statsråden klarer ikke å rydde opp i passrotet for personer som har bodd i Norge hele livet, og hvor de etter fødselen er registrert med et annet statsborgerskap (1961–1979). De det gjelder, føler de er norske og reagerer kraftig når passet skal fornyes, og de får beskjed om at de ikke er norske statsborgere. For ett år siden lovet statsråden å ordne opp i sakene, men at man ventet på en rapport fra Utlendingsdirektoratet.

Hvor lenge skal statsråden vente på rapporten, og når vil statsråden rydde opp i disse sakene?»

Statsråd Dag Terje Andersen [12:00:07]: Det stemmer at noen personer har hatt norsk pass til tross for at de ikke er norske statsborgere. Tidligere arbeids- og inkluderingsminister Bjarne Håkon Hanssen redegjorde for den problemstillingen i spørretimen 30. april 2008. Når

personene det her er snakk om, søker om å få sine pass fornyet, får de avslag på passøknaden. Dersom de ønsker norsk statsborgerskap, må de søke om det. Noen vil da ikke fylle vilkårene for erverv av norsk statsborgerskap, f.eks. kravet om å fylle vilkårene for bosettingstillatelse. Etter gjeldende praksis vurderer Utlendingsdirektoratet slike saker etter dispensasjonsbestemmelsen i statsborgerloven § 19. Etter statsborgerlovens ikrafttredelse 1. september 2006 har det anslagsvis kommet inn 2–3 saker med denne problemstillingen pr. år. Arbeids- og inkluderingsdepartementet instruerte i august 2008 Utlendingsdirektoratet og Utlendingsnemnda om å prioritere behandlingen av slike søknader. Alle søknadene har blitt innvilget, og de har vært prioritert i utlendingsforvaltningen.

Spørsmålsstilleren tar spesifikt opp noen spesielle saker. En del barn født i ekteskap mellom utenlandsk far og norsk mor i tidsrommet 1961 til 1979 fikk ikke norsk statsborgerskap etter moren ved fødselen. Det ble imidlertid i 1979 innført en meldingsordning som gjorde at disse barna kunne bli norske statsborgere ved melding. Vilket var at moren sendte melding om at barnet skulle bli norsk, og at moren på meldingstidspunktet var norsk statsborger, hadde del i foreldreansvaret, og at barnet var under 18 år. Dersom noen i den gruppen ikke har blitt norske ved melding, så må de søke om norsk statsborgerskap på vanlig måte. For de som feilaktig har fått norsk pass, vil UDI etter gjeldende praksis prioritere behandlingen av deres søknader om statsborgerskap, herunder vurdere dispensasjon etter dispensasjonsbestemmelsen i statsborgerloven § 19.

Mitt departement har utredet mulige løsninger og forslag til endringer i regelverket for personer som har fått utstedt pass på feil grunnlag. Forslaget vil sendes på høring sammen med en rekke andre forslag til endringer i statsborgerloven og statsborgerforskriften.

Jeg er innstilt på å finne en rimelig løsning for denne gruppen.

Bård Hoksrud (FrP) [12:02:28]: Jeg takker statsråden for svaret.

Det som jo er spesielt, er at dette gjelder et veldig lite antall mennesker, det er svært få personer det gjelder. Dette kunne man ryddet opp i uten masse byråkratisk sommel og uten å lage nye regelverk. Dette ville gjelde én gang, hvis man fra myndighetenes side tok direkte kontakt med de personene det gjelder. Så kunne man ryddet opp i dette uten at man måtte sette i gang apparater for å søke og betale mange penger for å få lov til å få det statsborgerskapet som man åpenbart mener at man har. Er ikke statsråden enig i at i stedet for å bruke masse byråkrati – masse fram og tilbake – burde man heller sørge for å få ryddet opp i disse få sakene? Vi har snart brukt mye mer ressurser bare på å diskutere fram og tilbake enn på å finne en god løsning for de menneskene dette gjelder.

Statsråd Dag Terje Andersen [12:03:16]: Jeg sa i mitt første svar at vi er i ferd med å rydde opp i disse sakene. Men skal vi rydde opp i dem, må vi sørge for at vi har en forskrift som gir hjemmel for det. Vi må gjøre dette på en lovlig og holdbar måte, ikke minst av hensyn til dem

som skal bli statsborgere. Derfor planlegger vi å sende ut en forskrift. Jeg kan antyde, uten å forplikte meg på dato, at det ligger an til å kunne skje i løpet av juni. Da vil vi også vurdere eventuelt fritak for passgebyr for denne typen spesielle saker. Jeg kan berolige representanten Hoksrud med at dette vil bli ryddet opp i innen rimelig kort tid.

Bård Hoksrud (FrP) [12:03:56]: Jeg er glad for at statsråden nå sier at forskriften kommer rimelig kjapt. Jeg synes også det er bra at man sier at man vil vurdere å se på om man vil ta bort gebyret.

Veldig mange av de menneskene dette gjelder, føler at de er norske, og har alltid opplevd seg som norske. De har fått utstedt norsk pass, så de reagerer ganske kraftig på at de må sende inn en ny søknad. De opplever at de er norske, og at de har vært norske hele livet, og de har bodd hele livet i Norge. Men de opplever plutselig, etter at de har fått pass mange ganger før, at passet ikke gjelder, og at de ikke er norske statsborgere. Det er derfor jeg hadde håp om at man skulle sørge for å rydde opp i dette, og derfor er det bra at forskriften kommer. Jeg håper at det blir så enkelt at de som håndterer pass i de forskjellige politidistriktene, kan rydde opp i dette på en enkel og grei måte, slik at vi blir ferdig med dette én gang for alle. Så er man kvitt de utfordringene som disse menneskene står overfor.

Statsråd Dag Terje Andersen [12:04:55]: Som jeg allerede har sagt: Jeg er enig i at dette er et forhold vi må rydde opp i. Derfor rydder vi opp i det.

Spørsmål 8

Per-Kristian Foss (H) [12:05:15]: «Prøveprosjektet med oppgavedifferensiering i bydel St. Hanshaugen Oslo gir gode resultater. Prøveprosjektet skal avsluttes i løpet av høsten. Arbeidsledigheten stiger stadig, og øker mest i Oslo i denne bydelen. Vi ser samtidig at Nav er under press. Et enstemmig bydelsutvalg ønsker nå å forlenge prosjektet, slik at aktiviteten ved kvalifiseringssenteret opprettholdes minst på dagens nivå.

Vil statsråden gi sin tillatelse til at St. Hanshaugen bydel får denne muligheten?»

Statsråd Dag Terje Andersen [12:05:47]: Etter søknad fra Oslo kommune ble det i 2004 og 2005 satt i gang forsøk med kommunal gjennomføring av arbeidsmarkeds-tiltak i fire bydeler. Formålet var å prøve ut kommunalt helhetlig ansvar for personer som kommunen har inntekts-sikringsansvaret for. Forsøket skulle avsluttes ved utgangen av 2007, men ble forlenget slik at forsøket opphører når det etableres Nav-kontor i bydelene. Det innebærer at forsøket i den siste bydelen, St. Hanshaugen, vil være avsluttet innen utgangen av 2009. Tiltaksmidlene har bl.a. vært brukt til innkjøp av eksterne tiltak og gjennomføring av egne kommunale tiltaksplasser.

Gjennom Nav-reformen etableres en felles førstelinje der statlige og kommunale myndigheter legger ressurser i et felles kontor for å yte enda bedre tjenester. Viderefø-

ring av oppgavedifferensieringsforsøket vil ta fokus vekk fra etablering av felles førstelinjetjeneste. Regjeringen har nettopp foreslått en vesentlig styrking av Arbeids- og velferdsetaten. Dette, sammen med de organisatoriske grepene som etaten selv har tatt, legger til rette for en god gjennomføring av oppgavene, også i Oslo. Parallelt trappes arbeidsmarkedstiltakene opp.

Fra det tidspunktet forsøkene med oppgavedifferensiering opphører, disponerer ikke bydelene lenger de statlige tiltaksmidlene. Men midlene finnes innenfor tiltaksbevilgningen til Arbeids- og velferdsetaten på de vilkår som gjelder for disse. For å unngå habiliteringsproblemer og rollesammenblanding krever det statlige tiltaksregelverket at kommunale arbeidsmarkedstiltak finansiert med statlige midler, må drives i egne enheter, atskilt fra Nav-kontoret. Når det er oppfylt, kan kommunen være tiltaksarrangør for statlige arbeidsmarkedstiltak på lik linje med andre aktører, i tråd med gjeldende regelverk. Kommunene står også fritt til med egne midler å drive tiltak som ikke er underlagt det statlige tiltaksregelverket.

Vi er trolig enige om betydningen av å gi gode og effektive tilbud når ledigheten stiger. Kommunene vil fortsatt være en viktig aktør i det arbeidet, innenfor de prinsipper og rammer som Nav-reformen setter for så vel stat som kommune.

Per-Kristian Foss (H) [12:08:03]: Etter å ha hørt svaret tror jeg nesten jeg må gjenta spørsmålet, for jeg vet ikke om statsråden fikk med seg spørsmålet.

Dette prøveprosjektet – som en kaller det – med oppgavedifferensiering drives etter en annen modell enn det Nav driver med i andre tilsvarende bydeler og kommuner. Spørsmålet var: Vil man kunne fortsette med et prøveprosjekt etter denne modellen? Begrunnelsen for spørsmålet er at dette har vist seg som et bedre tiltak for tilbakeføring til arbeidslivet enn tilsvarende tiltak i andre byer og bydeler, og at det er et enstemmig politisk organ i bydelen. Vi kan si at en bydel i denne sammenheng er – for å sammenligne med noe statsråden kjenner – tilsvarende en by noe større enn Horten. Et enstemmig bydelsutvalg har altså gått inn for å forlenge prøveprosjektet. Jeg gjentar spørsmålet: Vil statsråden gi tillatelse til at bydelen får denne muligheten?

Statsråd Dag Terje Andersen [12:09:00]: Nei. Men så la jeg til noe i svaret mitt: Alle de tiltaksmidlene som er ment å skulle hjelpe de brukerne som har behov for hjelp, finnes i Nav-systemet.

For å ta ett eksempel: Et av de beste nyskapte tiltakene i Nav er introduksjonsprogrammet, et program som har til hensikt å hjelpe folk som har hatt langtidssosialhjelp som eneste inntektssikringsgrunnlag. De får nå en fast ytelse, men så kommer de altså inn på et program for å få hjelp til å komme tilbake til arbeidslivet. Nå har vi gjort det sånn. Det er kommunen som har sosialdelen av Nav, men alle de statlige virkemidlene er tilgjengelige også for den kommunale delen av Nav.

Øg bare for å understreke det: Om det hadde kommet en søknad fra Horten, ville vurderingen vært den samme som det jeg gir uttrykk for nå.

Per-Kristian Foss (H) [12:09:57]: Jeg skjønner at statsråden er like byråkratisk overfor alle kommuner. Men jeg er litt overrasket over at når en bydel, et bystyre eller en kommune ønsker å ta ansvar selv, og peker på at deres prosjekt har gitt bedre resultater enn alle sammenlignbare fordi det drives etter en annen modell enn det som hittil er gjort, er departementet, får jeg nesten si – for jeg kjenner jo igjen mer av departementet i svaret enn av statsråden – så byråkratisk at man sier at dette ikke kan fortsette. Hvorfor kan ikke det som fungerer, fortsette, når det har vist seg å fungere bedre enn det statsråden nå sier skal skje etterpå, etter at prøveprosjektet er avsluttet?

Statsråd Dag Terje Andersen [12:10:34]: Jeg prøver igjen: Det er sånn at noen av de tiltakene som representanten hevder, med rette, har fungert godt, som mange andre tiltak innenfor Nav-systemet fungerer godt, kan videreføres. Det er snakk om et vell av virkemidler som kan tilbys dem som har behov for hjelp til å komme tilbake i arbeid. Innenfor det regelverket vi har, kan det i tillegg også utvises fleksibilitet, og det er det som, fortjenestefullt, har skjedd i bydelen St. Hanshaugen.

Når det gjelder det som representanten beskrev, at en kommune ber om å få overta statlige oppgaver, tror jeg det ville være – og det håper jeg representanten er enig i – en merkelig praksis hvis de kommuner som ønsker det, skulle kunne overta utvalgte deler av den statlige virksomheten. Jeg vil heller råde representanten til å bidra til – via Oslo kommune og sine partifeller der – at kommunens innsats via fellesskapet i Nav ytterligere styrker tilbudet, slik Nav er ment som, som et samarbeid mellom stat og kommune.

Spørsmål 9

Bent Høie (H) [12:11:55]: «UDI har foreslått å legge ned det såkalte Torshovprosjektet i sin nåværende form, og Politiets utlendingsenhet har trukket seg ut av prosjektet.

Hva vil Regjeringen gjøre for å stoppe dette og sikre at prosjektet fortsatt prioriterer grupper som i hovedsak vil få avslag?»

Statsråd Dag Terje Andersen [12:12:14]: La meg først understreke at Torshovprosjektet skal videreføres. Saksgupper som trenger spesiell oppfølging med sikte på en rask avklaring, vil bli behandlet på Torshov. I fjor høst etablerte vi en innsatsenhet for hurtigbehandling av saker med enslige asylsøkere fra Irak. Dette prosjektet har vært veldig vellykket. Etter hvert som ankomsten av irakere har falt, har en forsøkt å supplere Torshovprosjektet med andre grupper, men gradvis har en fått en så oppsplittet gruppe, mottakssammensetning, at en ikke lenger har fått utnyttet Torshov-konseptet på en optimal måte. Det er derfor nødvendig med en kontinuerlig tilpasning for å håndtere utfordringene med en raskt skiftende situasjon.

Klare avslagssaker fra Irak og andre grupper med høy avslagsprosent vil fortsatt hurtigbehandles, selv om de av praktiske grunner ikke vil samles på Torshov. Det vil skje i nært samarbeid med Utlendingsdirektoratet og Politiets

utlendingsenhet. Samtidig kan en bruke erfaringene fra prosjektet til å håndtere en annen prioritert gruppe, nemlig enslige mindreårige asylsøkere, som de siste månedene har vært en raskt voksende gruppe, og som nå utgjør 13 pst. av asylsøkerne. 65 pst. av alle enslige mindreårige asylsøkere kommer for tiden fra Afghanistan.

Høye ankomster av enslige mindreårige asylsøkere er for tiden den største utfordringen i utlendingsforvaltningen. Ved å etablere en hurtigprosedyre for den innledende saksbehandlingen vil en kunne få raskere avklaringer og også få muligheten til å identifisere de klare avslagssakene på et tidlig tidspunkt – altså etter den samme ideen som Torshovprosjektet ble opprettet, men for andre grupper.

Bent Høie (H) [12:14:03]: En kan ikke si at Torshovprosjektet vil fortsette så lenge Torshovprosjektet blir noe helt annet når Politiets utlendingsenhet ikke lenger vil være samlokalisert med UDI, for å få en rask avklaring for de gruppene som har en høy avslagsprosent. Da blir dette noe annet, det blir en spesialenhet i UDI for enslige mindreårige. Det er også den begrunnelsen Politiets utlendingsenhet bruker når de trekker seg ut av prosjektet.

Dette har vært et av Regjeringens skrytepunkter når det gjelder de få tiltakene som er igangsatt for å begrense tilstrømmingen, og nå ser en at dette smuldrer opp. Ville det ikke vært bedre at Torshovprosjektet ble konsentrert om dem som fikk avslag, og der Politiets utlendingsenhet fortsatt var samlokalisert med UDI?

Statsråd Dag Terje Andersen [12:15:04]: Nå er det slik, som representanten selvfølgelig vet, at Politiets utlendingsenhet ikke ligger under mitt departement. Jeg hadde ikke hatt noe imot at Politiets utlendingsenhet hadde fortsatt i Torshovprosjektet. Men Torshovprosjektet videreføres altså. Jeg har fått forsikringer fra UDI om at Politiets utlendingsenhet på samme måte som tidligere skal gjøre en rask jobb med de sakene som blir prioritert i Torshovprosjektet. Det er altså snakk om en geografisk forflytning.

Så oppfattet jeg representanten dit hen, og at det er det som er hovedspørsmålet, at det er enighet om at Torshovprosjektet bør behandle saker hvor det er stor sannsynlighet for raske avslag – at det er tilslutning til den ideen. Det er altså UDIs vurdering, og den deler jeg. Det kan være andre grupper som det nå er mer presserende for, ettersom gruppen fra Irak, som kan defineres i denne kategorien, har blitt betydelig redusert, noe som nettopp er et bevis på at Torshovprosjektet har virket.

Bent Høie (H) [12:16:07]: Det at Politiets utlendingsenhet ikke er statsrådens ansvar, burde ikke hindret ham i å snakke med den partifellen som har ansvaret for Politiets utlendingsenhet. Et av hovedproblemene med norsk utsendelsespolitikk at vi ikke har en samlet, kraftig utsendelsespolitikk i Norge. Det er derfor Høyre har fremmet et helhetlig Dokument nr. 8-forslag om en ny utsendelsespolitikk.

Spørsmålet til statsråden er: Betyr det at Torshovprosjektet ikke skal konsentrere seg om enslige mindreårige,

som i all hovedsak ikke får avslag, men konsentrere seg om personer som kommer fra land der en i all hovedsak får avslag?

Statsråd Dag Terje Andersen [12:16:49]: Som jeg sa: Gruppen fra Irak ble valgt ut fordi det var en stor andel som fikk avslag, og vi visste det ville ha en effekt at avslagene kom fort. Jeg har inntrykk av at vi er enige om at det var en god løsning. Men den gruppen har blitt betydelig redusert, og så har en prøvd å fylle på med andre landgrupper. Da får en ikke den samme effekten ut av spesialisert kompetanse på et land – med landkunnskap osv.

Så er det slik at i overkant av 20 pst. av dem som hevder å være enslige mindreårige, ikke er det. Det gir grunnlag for et raskt avslag og tilbakesendelse. Det er derfor det nå har blitt valgt ut som neste tema. Skulle Irak-gruppen vokse igjen, kan det bli aktuelt å oppta Irak på nytt. Poenget er til enhver tid den gode ideen. Jeg har inntrykk av at vi er enige om at Torshovprosjektet er en god idé, og at det kan komme til å bli brukt overfor forskjellige grupper etter hvert som ankomstenes sammensetning forandrer seg. Jeg tror det er en riktig tilnærming.

Spørsmål 10

Frå representanten Laila Dāvøy til helse- og omsorgsministeren:

«Manuellterapeuter har i mer enn tre år vært primærkontakter i helsetjenestene med anledning til å diagnostisere, henvise til spesialisthelsetjenesten, sykmelde mv. Manuellterapeuter har imidlertid ikke egen autorisasjon. Dette skaper frustrerende og kostnadskrevenende uklarheter, i noen tilfeller en akutt fare for pasientenes helse, bl.a. ved sykehus som avviser akuttpasienter fordi de er henvist fra «fysioterapeut».

Vil statsråden nå ta grep og følge opp Stortingets føringer om autorisasjon for manuellterapeuter?»

Presidenten: Dette spørsmålet er utsett til neste spørretime.

Spørsmål 11

Presidenten: Dette spørsmålet, frå Harald T. Nesvik til helse- og omsorgsministeren, vil bli svart på av arbeids- og inkluderingsministeren på vegner av helse- og omsorgsministeren.

Harald T. Nesvik (FrP) [12:18:07]: Jeg vil stille følgende spørsmål til helse- og omsorgsministeren, som jeg forstår arbeids- og inkluderingsministeren vil svare på:

«Gjennom media blir en nå jevnlig påmint om at det ser ut som om flere helseforetak allerede sliter med økonomien, og det rapporteres om en svært anstrengt økonomisk situasjon. Både Helse Nordmøre og Romsdal og Helse Sunnmøre rapporterer allerede om behov for nye innspår-

ringer. Dette kan vi lese om både i Romsdals Budstikke og i Sunnmørsposten 29. april.

Kan statsråden redegjøre for hva som er den økonomiske situasjonen ved landets helseforetak etter første kvartal?»

Statsråd Dag Terje Andersen [12:18:48]: La meg innledningsvis presisere at det er statsråden, i tråd med Stortingets forutsetninger, som stiller krav til det økonomiske resultatet i hver av de fire helseregionene, ikke til det enkelte helseforetak. Det er det de regionale helseforetakene som gjør. Jeg har tillit til at de regionale helseforetakene innretter sin virksomhet og fordeler Stortingets bevilgninger mellom sine egne helseforetak på en god måte og til pasientenes beste.

Budsjettet for inneværende år er det beste helseforetakene noen gang har hatt. Men som alle andre sektorer må helseforetakene forholde seg til de bevilgningene som Stortinget har stilt til disposisjon gjennom statsbudsjettet, noe annet ville være grunnleggende udemokratisk.

Departementet fikk inn økonomisk rapportering for første kvartal fra de regionale helseforetakene for to dager siden, og i de kommende dagene skal det avholdes oppfølgingsmøter med alle regionene basert på denne rapporteringen. Departementet vil gjennom disse møtene få en oppdatert oversikt for den økonomiske situasjonen landet rundt.

En foreløpig gjennomgang av rapporteringen pr. mars, dvs. første kvartal, viser at alle de regionale helseforetakene rapporterer om et antatt årsresultat i balanse, dvs. i tråd med vårt styringskrav. Jeg er innforstått med at det selv med et godt budsjett vil være krevende å oppnå dette kravet i flere helseforetak, og representanten Nesvik har i sitt spørsmål konkret kommentert situasjonen ved Helse Nordmøre og Romsdal og Helse Sunnmøre.

Helse Sunnmøre har et resultat pr. mars som ligger noe bak budsjettet. Det forklares ved at flere avdelinger har vanskeligheter med å få aktiviteten opp på budsjettet nivå. Helseforetaket har identifisert ulike omstillings tiltak for 2009, der et av tiltakene er et pasientflytprosjekt som startet i 2008. Prosjektet er omfattende og omhandler bedre kvalitet for både pasienter og ansatte. I tillegg er det forventet økonomiske gevinster som følge av bedre planlagte og gjennomførte pasientforløp. Dette er et godt eksempel på at det ikke er et motsetningsforhold mellom medisinsk faglig kvalitet og god økonomistyring.

Også Helse Nordmøre og Romsdal melder nå om et mindre negativt avvik i forhold til budsjettet. Avviket forklares ved lavere aktivitet og dermed lavere aktivitetsavhengige inntekter kombinert med merforbruk på lønn og innleie av arbeidskraft. Tiltak som styret har behandlet nylig, er bl.a. frigjøring av behandlingsskapitet gjennom reduksjon av utskrivningsklare pasienter, restriksjoner på overtid og innleie, restriksjoner på kurs, konferanser og reiser ut av helseforetaket som ikke er avtalefestet, lovpålagte eller helt nødvendige for den daglige driften, samt bedre samordning av pasienttransport.

Jeg vil avslutningsvis understreke at disse to helseforetakene utgjør en viktig del av Helse Midt-Norge, som

de siste to årene har oppfylt Stortingets resultatkrav. For inneværende år er de resultatkrav som Helse Midt-Norge har stilt til sine helseforetak, også noe strengere enn det Stortinget har stilt til det regionale helseforetaket. Det har Helse Midt-Norge valgt å gjøre for å kunne møte krevende økonomiske utfordringer i tiden framover.

Solveig Horne hadde her overtatt presidentplassen.

Harald T. Nesvik (FrP) [12:22:19]: Takk til statsråden for svaret. Jeg vil forstå det hvis statsråden nå vil ha visse problemer med å svare på oppfølgingen som kommer, men den kommer likevel.

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen som helseminister har ikke bare et ansvar – som det blir sagt her – overfor de regionale helseforetakene. Statsråden og Regjeringen ved departementet har ansvar for den totale helsetjenesten i Norge, dvs. alle sykehus, og for at pasienter får hjelp. Så er det selvfølgelig slik at man styrer gjennom de regionale helseforetakene.

Jeg vil referere følgende fra styreleder Helge Aarseth i Helse Nordmøre og Romsdal: Folk må regne med noen dager lengre ventetid på behandling som ikke er øyeblikkelig hjelp.

Det vil si at ventetidene for behandling kommer til å øke.

Når det gjelder sykehusdirektør Bjørn Engum, sier han:

«Reduserer vi aktiviteten, risikerer vi å tape inntekter også.»

Så her er man altså kommet inn i en ond sirkel.

I Helse Sunnmøre dreier det seg om ca. 15 mill. kr som er knyttet til aktivitet, av de 75,5 mill. kr. Det andre er pensjonsutgifter. Hvordan vil man gripe disse tingene an for å få stoppet dette?

Statsråd Dag Terje Andersen [12:23:30]: I mitt svar beskrev jeg styringslinjen. Det er klart at Regjeringen har ansvaret for situasjonen i Helse-Norge. Men når det gjelder styringslinjen, er den slik som jeg beskrev den. Det betyr at på bakgrunn av de rapporteringer som har kommet inn nå for to dager siden, som jeg sa, vil Helse Midt-Norge, som er aktuelt i dette tilfellet, være med på de møter som skal foregå, der en vil gå igjennom situasjonen i den enkelte del av Helse Midt-Norge-regionen.

Som representanten sikkert la merke til, nevnte jeg også i mitt svar at noe av utfordringen ligger på inntektssiden, i og med at en ikke hadde kommet opp på den aktiviteten som skulle gi de aktivitetssinntektene som man hadde forutsatt. Det tilsier jo at nettopp det å holde en høy aktivitet selvfølgelig først og fremst er et mål i forhold til pasientenes behov for behandling, men i tillegg vil det kunne virke positivt på resultatet, fordi noe av resultatsvikten altså ligger på inntektssiden.

Harald T. Nesvik (FrP) [12:24:36]: Men problemet er bare det at ved å ta opp aktiviteten spiser en også av rammefinansieringen, for denne regjeringen har sørget for at den innsatsstyrte delen av finansieringen er på

40 pst. Gjennomsnittskostnaden knyttet til en behandling er 53 pst. pr. pasient, dvs. at hver gang en får en økning i aktiviteten, spiser en ytterligere av rammefinansieringen. Så dette er nok en ond sirkel så lenge ISF-andelen er på 40 pst.

Mitt hovedspørsmål dreide seg om den økonomiske situasjonen etter første kvartal generelt i Norge. Helse Nordmøre og Romsdal og Helse Sunnmøre ble brukt som eksempel. Men det gjelder ikke bare der: Vi får stadig inn eksempler på sykehus som nå sliter økonomisk. Det gjelder bl.a. pensjonskostnader, som er en stor del av disse tingene.

Spørsmålet mitt til statsråden er følgende: Vil statsråden sørge for at Stortinget nå får seg forelagt en redegjørelse knyttet til den økonomiske situasjonen, slik at vi ikke nok en gang kommer på hælene når det gjelder den økonomiske situasjonen, men at også Stortinget gjennom revidert kan treffe de tiltakene som skal til for å komme i mål?

Statsråd Dag Terje Andersen [12:25:42]: Det er slik at når vi behandler revidert, behandler vi aktuelle problemstillinger innenfor alle budsjettområder, og selvfølgelig kommer det helsepolitiske området også til å være omtalt der, uten at jeg skal gå inn i detaljer om hva min kollega kommer til å legge inn som sin del av revidert budsjett. Men det er en naturlig prosess at situasjonen på helsesiden blir drøftet også i revidert.

Når det er sagt, redegjorde jeg for en del av de tiltak som den aktuelle delen av Helse-Norge som ble brukt som eksempel, har satt inn for å redusere kursaktivitet når det ikke er strengt nødvendig, osv. Mange av de tiltakene har ikke som konsekvens det representanten sa, at pasienter må vente, man skal tvert imot få mer ut av de tiltak som settes inn. Så kan det være andre tiltak som er nødvendige, som kan ha den effekten at det går utover tiden i forhold til behandling. Men det vil helseministeren gå igjennom i sine møter med helseregionene, og Helse Midt-Norge er en av de regioner som har levert gode resultater både økonomisk og helsemessig de siste år.

Spørsmål 12

Gunnar Kvasheim (V) [12:27:09]: «Med virkning fra 1. januar 2009 har vi fått en ny offentlighetslov. Den nye loven skal bidra til økt innsyn i offentlig forvaltning.

Hvordan vil statsråden medvirke til at statlig sektor praktiserer den nye loven i henhold til lovens bokstav og intensjon?»

Statsråd Heidi Grande Røys [12:27:28]: Den nye offentleglova er ein god reiskap for større openheit i offentleg sektor. Både Justisdepartementet og «mitt» direktorat, Direktoratet for forvaltning og IKT, DIFI, har arrangert og skal arrangere kurs i offentleglova, og Justisdepartementet har laga ein rettleiar til den nye lova.

Eit grunnprinsipp i vårt demokrati er at innbyggjarane har rett til innsyn i saksdokumenta til offentleg verksemd.

Difor er det viktig å styrkje denne retten, bl.a. for å sørje for ei brei deltaking i dei demokratiske prosessane.

Den nye offentleglova styrkjer nettopp retten til innsyn i offentleg verksemd. Eit døme på det er at journalane til ei rekkje offentlege organ no vil verte tilgjengelege på Internett i ein eigen portal som vi kallar Offentleg elektronisk postjournal, OEP. Det vil heilt opplagt styrkje offentlegprinsippet. Dette vil vere ei nettside for søk i offentlege journalar, og kan brukast av alle innbyggjarane, mot det som i dag er rundt 30 mediehus, som har den typen tilgang til postjournalane i desse organa. Frå OEP kan ein òg tinge innsyn i dokument frå det offentlege. Dei som vert omfatta i fyrste omgang, er:

- alle departementa og Statsministerens kontor
- alle dei statlege direktorata som har heile landet som sitt verkeområde
- alle dei statlege tilsyna som har heile landet som verkeområde
- fylkesmennene

Så har eg den 31. mars i år sendt eit utkast til Statens kommunikasjonspolitikk ut på høyring, med svarfrist 1. juli. Det skal avløyse den noverande informasjonspolitikken og inneheld tre nye prinsipp. Det er prinsippa om openheit, medverknad og det å nå alle relevante innbyggjarar.

Så har eg nyleg, den 3. april, fremja stortingsmeldinga «Ei forvaltning for demokrati og fellesskap». Ho inneheld òg ei rekkje prinsipp for korleis statsforvaltninga skal arbeide og vere organisert. «Innsyn» er eit av dei orda som oftast går igjen i meldinga, og vi har brukt plass på nettopp å beskrive ny offentleglov, kva som er nytt i den, og kva krav ho stiller til offentlege verksemder. Meldinga svarer på spørsmål om openheit og innsyn, som eg oppfattar at ligg i representanten sitt spørsmål.

FAD si rolle er på ulike måtar å vere ein pådrivar i arbeidet med å utvikle forvaltninga. Vi har lagt stor vekt på å byggje opp eit sentralt forvaltningspolitisk apparat som nettopp skal samle og spreie kunnskap, kartleggje utviklingstrekk, ikkje minst identifisere forbetningsområde innanfor og på tvers av sektorar og gjennomføre fellestiltak der det er naudsynt. DIFI spelar ei sentral rolle i dette og har sett i gang ei rekkje tiltak som verksemder, leiarar og tilsette har nytte av i forhold til kompetanse og når det gjeld å ta brukarane på alvor, men ikkje minst i forhold til openheit.

Ut over det førebur vi ei nettbasert oversikt over alle høyringssakene – det har vore mykje diskusjon om lengda på høyringsfristane. Vi lagar no ei nettbasert oversikt kor alle departementa er samla, som både vil gi oversikt over talet på saker og ikkje minst ha ei grunngeving når ein eventuelt vel å bruke mindre enn tre månaders høyringsfrist på sakene som vi sender ut. Det er nokre av dei tiltaka vi no legg til grunn for å sørje for at vi får ei oppfølging av offentleglova.

Gunnar Kvassheim (V) [12:31:03]: Jeg takker for svaret, som redegjør for gode og viktige tiltak som er satt i verk. Jeg oppfatter også at statsråden gir uttrykk for at hun ønsker å være en pådriver for å få økt åpenhet i statlig forvaltning.

Det understrekes i offentlighetsloven at en skal legge grunnlag for en evaluering. Jeg vil be statsråden redegjøre litt for om hun vil få de instrumentene, de målingene, som må til for å se at den nye loven faktisk virker og gir økt åpenhet. Da er et spørsmål knyttet til praksis i det enkelte departement om hun vil følge dette tett fra måned til måned for å se at det går i riktig retning. Tidligere statsråd Lars Sponheim brukte en vær åpen-plakat i sitt departement for å bidra til at terskelen for å gi avslag på innsynsbegjæring var høyest mulig. Mitt spørsmål er også om en ser behovet for slike tiltak i den enkelte instans, det enkelte departement, for å holde trykket på åpenhetslinjen kontinuerlig.

Statsråd Heidi Grande Røys [12:32:07]: Det er heilt opplagt at det er viktig at ikkje berre eg, men – som representanten Kvassheim er inne på – kvar enkelt statsråd er ein pådrivar for den nye offentleglova. Den står ei samla regjering bak, og det er stor oppslutning om den i Stortinget, ikkje minst frå partiet Venstre og representanten Kvassheim. Noko av det eg trur er suksessoppskrifta når det gjeld å nå dei viktige føresetnadene lova set, er at dette ikkje blir enkelttiltak og kanskje ei nettside eller kva det skal vere, men at det må sitje i ryggmergen på kvar enkelt saksbehandlar, på kvar enkelt leiar og på kvar enkelt statsråd. Det må vere ein del av den praktiske politikken og av den praktiske utføringa av saksbehandlingsoppgåvene.

Det vi skal gjere, er å synleggjere ein del av praksisen. Den nettsida som kjem når det gjeld høyringssaker, vil synleggjere denne praksisen i kvart enkelt departement. Offentleg elektronisk postjournal er nettopp å gi kvar enkelt innbyggjar i dette landet ikkje berre innsyn i postgangen, men òg moglegheit til i mykje større grad å be om innsyn og faktisk få sakspapira.

Gunnar Kvassheim (V) [12:33:17]: Vedrørende det siste: Vi har siden 1993 hatt en prøveordning med elektronisk postjournal for et utvalgt antall mediehus. Den har fungert bra for dem. Nå skal dette utvides til å bli en offentlig elektronisk postjournaltjeneste. Når vil den bli satt i verk? Det var meningen det skulle implementeres samtidig med den nye loven, det skjedde ikke. Derfor er det interessant å høre hvor en ligger i løypa med dette.

Det andre er om det er mulig for statsråden å love den samme funksjonalitet på denne nye offentlige elektroniske postjournalen som en har hatt på denne ordningen, som har vært en prøveordning.

Statsråd Heidi Grande Røys [12:34:00]: Forhåpentlegvis vert den nye ordninga endå betre enn den gamle. Ein tek med seg erfaringane frå den gamle elektroniske postjournalen, men forhåpentlegvis vert det endå fleire funksjonar og det vert lettare tilgjengeleg – ikkje minst fordi det skal vere retta mot kvar enkelt innbyggjar og ikkje berre mot profesjonelle mediehus. Det håpar eg, utan at eg skal gå inn i dei tekniske detaljane.

Representanten Kvassheim har rett i at ordninga ikkje var klår då offentleglova låg på bordet. Det har rett og slett å gjere med at offentleglova vart forseinka, vi måtte

ha forskriftene på plass, og så må ein lage dei tekniske løysingane for å svare på det som ligg i lov og forskrift.

Vi har ei stor utfordring som eg veit representanten Kvasheim er minst like oppteken av som eg, det er personvern. Vi har lagt inn eit forslag om søkjesperre, slik at du ikkje skal kunne sitje og søkje på enkeltpersonar i meir enn tolv månader og så lage ei slags oversikt over kva enkeltpersonar har med offentlege organ å gjere. Men det er òg for å sørge for at sensitiv informasjon ikkje vert lagd ut. Vi jobbar no iherdig for å få det til, og i løpet av 2009 skal den nye postjournalen vere på plass.

Spørsmål 13

Ivar Kristiansen (H) [12:35:24]: Jeg har følgende spørsmål til olje- og energiministeren:

«Andmyran Vindpark søkte konsesjon i januar 2005 for en vindmøllepark på 160 MW. 20. desember 2006 ga NVE vindparkprosjektet konsesjon og skriver bl.a. at prosjektet vil bidra til å nå Stortingets vindkraftmålsetting. Konsesjonen ble påanket og har nå ligget til klagebehandling siden 2007. Utbygger og kommune har nå behov for en rask avklaring, bl.a. i forbindelse med Enovas søknadsfrister.

Er det ikke nå på tide at statsråden tar en avgjørelse i saken, slik at prosjektet kan realiseres og skaffe landet sårt tiltrengt ny fornybar energi?»

Statsråd Terje Riis-Johansen [12:36:17]: NVE meddelte Andmyran Vindpark AS konsesjon etter energiloven til å bygge og drive et vindkraftverk på Andmyran 20. desember 2006. Konsesjonsvedtaket ble påklaget av flere interesseorganisasjoner og grunneiere. NVE fant ikke grunnlag for å oppheve eller endre sitt vedtak, og saken ble derfor oversendt til klagebehandling i Olje- og energidepartementet i brev av 21. september 2007. I tillegg er det reist innsigelse mot Andøy kommunes reguleringsplan for Andmyran Vindpark, som for tiden er til behandling i Miljøverndepartementet. Det ble gjennomført befarings på Andøy 18. juni 2008.

Det er mange faktorer som påvirker tidsbruken for klagesaksbehandlingen, alt etter konfliktgrad og kompleksitet i det enkelte prosjekt. Det må videre tas standpunkt til behovet for ytterligere utredninger og uttalelser av spørsmål som tas opp under klagebehandlinga. Saksbehandlinga i klagesaker skal ivareta hensynet til forsvarlige og helhetlige vurderinger, og samtidig være effektiv. Andmyran vindkraftverk er påklaget med særlig henvisning til støy for nærliggende bebyggelse og virkninger for naturmiljø og landskap. Vurderinga av klagesaken er i en avsluttende fase, men jeg kan ikke tidfeste eksakt når vedtak vil bli fattet.

Styrking og effektivisering av nettopp konsesjonsbehandling, bl.a. i NVE, gjennom flere år har ført til at behandlingstida pr. sak nå er redusert. I løpet av 2009 vil NVEs konsesjonsbehandlingskapasitet være doblet sammenliknet med 2005. I tillegg er det foretatt en styrking av konsesjonsbehandlinga også i departementet. Det kreves tid og ressurser for å gjennomføre forsvarlige, helhet-

lige vurderinger, samtidig som det er viktig å få til raskere prosesser. Jeg er utålmodig og ønsker å få vindkraftanlegg i drift. Vindkraft er for meg en veldig viktig satsing for å få fram ny fornybar kraftproduksjon.

Ivar Kristiansen (H) [12:38:24]: Jeg takker statsråden for svaret, men det var oppriktig talt ikke NVEs saksbehandlingskapasitet jeg stilte spørsmål om. Her har altså en sak ligget til behandling i departementet i årevis, og det statsråden faktisk svarer i dag, er at jo, statsråden vil, men får det ikke til – departementet vil. Og da er det gjerne slik at det er Miljøverndepartementet som ikke vil.

I denne saken og av hensyn til de målsettinger vi har satt for fornybar energi i Norge, og særlig vindkraft, må det jo snart gå opp et lys for dagens regjering, og man må ta noen beslutninger hvis man skal få til utvikling på dette området. Hittil har det vært nei til Austevoll, og på Sleneset i Lurøy kan vi komme i den situasjon at initiativtakere er i ferd med å gi opp.

Kan Andøy kommune, initiativtakere og investorer nå forvente seg et svar – helst innen 15. mai av hensyn til Enovas søknadsfrist – eller blir det en ny årlig ørkenvandring?

Statsråd Terje Riis-Johansen [12:39:29]: Jeg vet ikke hvorfor ikke mitt budskap i svaret nådde fram til spørren, men jeg kan gjenta det jeg sa: «Vurderinga av klagesaken er i en avsluttende fase». Jeg kan også gjenta hva jeg sa videre, at «jeg kan ikke tidfeste eksakt når vedtak vil bli fattet». Jeg vil også være overrasket hvis representanten Kristiansen reelt sett mener at svaret på den søknaden skulle gis i Stortinget her og nå.

Ivar Kristiansen (H) [12:39:56]: Årene får lov til å gå uten at det tas beslutning. Alle hensyn som tilligger denne saken på Andmyra, er ivaretatt gjennom NVEs konsesjonsbehandling, hvor det for flere år siden ble sagt ja til konsesjon. Senterpartiets folk reiser på høyt nivå rundt omkring i Norges land og skylder på at det er SV som sier nei på grunn av det ene eller det andre. Det initiativtakere og Norge – det behovet vi har for å få på plass fornybar energi i Norge – nå trenger mer enn alt, er at det tas beslutning. Svaret, at dette kommer rundt neste hjørne, har vært gitt nå i et par års tid. Hvor ligger neste hjørne? Er det i neste uke, eller er det om ett eller to år?

Statsråd Terje Riis-Johansen [12:40:51]: Jeg tror jeg skal la være å svare for tredje gang på samme vis, jf. at samme spørsmål har blitt stilt på nytt. Men det som er en realitet, er at en helt nødvendig prosess i et departement er å foreta en helhetlig vurdering av en sak når saken kommer til ankebehandling. Så er det viktig å få de prosessene til å gå så raskt som overhodet mulig. Derfor har jeg sørget for at det nå er mer ressurser på saksbehandling i mitt departement enn hva det har vært tidligere, på samme måte som det er betydelig mer ressurser i NVE.

Når representanten Kristiansen her nesten harselerer over behovet for å ha en seriøs saksbehandling i et departement fordi saken har vært til behandling i NVE, finner jeg det relativt spesielt, og jeg er helt uenig i den fram-

stillinga. Det er viktig at de hensynene som kommer opp gjennom en klagebehandling, blir vurdert på en skikkelig måte i departementet. Det er også en god investering i forhold til å få vindkraftprosjekter på plass i framtida.

Spørsmål 14

Vera Lysklætt (V) [12:42:13]: «Den 1. april 2003 fikk alle elever her i landet sin egen arbeidsmiljølov. Da trådte et nytt kapittel i opplæringsloven i kraft som gir alle elever i grunnskoler og videregående skoler en lovfestet rett til et godt fysisk og psykososialt miljø som fremmer helse, trivsel og læring. Det er skolene og kommunene som har ansvar for å følge opp loven.

Bli denne loven fulgt godt nok opp i kommunene, og hvis ikke, hva vil i så fall statsråden gjøre for at samtlige kommuner her i landet skal ta elevenes arbeidsmiljølov på alvor?»

Statsråd Bård Vegar Solhjell [12:42:52]: Spørsmålet frå representanten Lysklætt gjeld eit svært omfattande og viktig tema, nemleg læringsmiljøet til skuleelevane. Eit godt læringsmiljø er ein føresetnad for at elevane skal lære det dei må, og for like moglegheiter for alle, både i grunnskulen og vidaregåande skule. Det er derfor lovfesta i opplæringslova at alle har rett til eit godt fysisk og psykososialt miljø som fremmar helse, trivsel og læring, som det vart sagt. Forskrift om miljøretta helsevern i barnehagar og skular regulerer dei same forholda.

For eit godt fysisk skulemiljø er kvaliteten på skulebygga avgjerande. Vi har i dag ikkje fullgod og systematisk oversikt over det fysiske miljøet i dei 3 806 grunnskulane og vidaregåande skulane i Noreg. Men vi veit meir no enn for nokre år sidan. Offentlege utval, Riksrevisjonen og KS har fått utarbeidd undersøkingar som vurderer tilstanden til skulebygningane.

For å få oppdatert kunnskap tok eg saman med helse- og omsorgsministeren initiativ til ei landsomfattande undersøking av alle skular, både grunnskular og vidaregåande skular, i 2007–2008. Resultata frå denne undersøkinga viste at det fysiske miljøet i mange av skulane ikkje var i samsvar med reglane om fysisk skulemiljø etter opplæringslova. Mellom anna viste undersøkinga at om lag 50 pst. av skulane som det vart rapportert om, ikkje var godkjende etter forskrift om miljøretta helsevern i barnehagar og skular. Resultata fortel at kommunane og fylkeskommunane ikkje følgjer opp reglane om fysisk skulemiljø på ein god nok måte.

Like etter at resultata låg føre, vart alle kommunane, fylkeskommunane og fylkesmannsembeta orienterte om resultata. Kommunane og fylkeskommunane vart minnte på det lovfesta ansvaret for skulemiljøet. Med å vise til opplæringslova gjorde eg det i brevet klart at kommunane og fylkeskommunane etter opplæringslova hadde plikt på seg til å setje i verk tiltak og utbetringar. Vidare vart fylkesmennene bedne om å leggje resultata frå undersøkinga til grunn i tilsynet dei har med skulane. Helse- og omsorgsministeren og eg har varsla at det allereie kommande haust

vil verte ei ny undersøking som følgjer opp den førre. Målet med den nye undersøkinga er å sjå om situasjonen er betre, og om det er nødvendig med sterkare verkemiddel dersom skuleeigarane ikkje har følgd opp på ein god måte.

Så minner eg òg om at det i statsbudsjettet for 2009 er lagt inn ei rentekompensasjonsordning for opprusting av skulebygg. Saman med dei midlane som ligg i krisepakka frå Regjeringa, vil det vere mogleg å få til eit betre fysisk læringsmiljø for elevane og eit betre arbeidsmiljø for lærarane. Det er òg verd å merke seg at gjennom dei siste åra har godt over 1 000 skular i Noreg vorte pussa opp, bygde nye og betra med støtte frå den tidlegare statlege rentekompensasjonsordninga.

Det er ikkje gjort tilsvarende undersøkingar om det psykososiale miljøet som det er gjort om det fysiske. Men òg på det området veit vi meir enn tidlegare. Resultata frå spørjeundersøkinga «Elevinspektørene» viste at ei ikkje ubetydeleg gruppe elevar melde frå om at dei vert mobba. For ein elev kan mobbing, diskriminering, vald og rasisme få fatale følgjer. Det skal vere nulltoleranse for mobbing. Eg har derfor gitt påbod om at det psykososiale skulemiljøet skal vere tema for det nasjonale tilsynet med skulane som fylkesmennene gjennomfører i 2010. Med det tilsynet ønskjer eg å minne kommunane og fylkeskommunane om at dei har plikt til å drive eit systematisk og kontinuerleg arbeid på området. Utdanningsdirektoratet er informert om denne prioriteringa og har starta opp arbeidet.

I dei tilfella der ein finn brot på reglane om det psykososiale miljøet til elevane, vil kommunane verte pålagde å rette opp brota. Det vert lagt vekt på rettleiing i det tilsynet, og skulle det vise seg at somme meiner at regelverket om det psykososiale skulemiljøet er uklart, vil vi måtte gå inn og sjå nærare på det.

Så vil eg òg minne om det samarbeidet mellom sentrale og nasjonale partar vi har i Manifest mot mobbing. Manifestet er nyleg underteikna for ein ny periode frå 2009. Det er viktig for å få til eit godt psykososialt miljø. Det er ei rekkje nye tiltak i samband med Manifestet. Vi vektlegg digital mobbing. Vi har lagt fram ei lærarutdanning, der kamp mot mobbing og det sosiale miljøet står meir sentralt i obligatoriske fag. Den nye rektorutdanninga vil ha vekt på det, og vi doblar pengebruken i kampen mot mobbing i 2009.

Før sommaren vil eg òg sørge for at departementet skal ha ferdig eit program for inkluderande lærings- og oppvekstmiljø. Det vil vere eit overordna plandokument for arbeidet med lærings- og oppvekstmiljøet i grunnopplæringa. Gjennom det dokumentet skal ein samle og spreie kunnskap om korleis skulane skal arbeide for å skape gode læringsmiljø. Det skal innehalde konkrete tiltak og skal klart vise det ansvaret skulen har.

Vera Lysklætt (V) [12:47:45]: Jeg takker for svaret.

Rentekompensasjonsordningen som vi har, er veldig bra, men virkeligheten er slik at det dessverre tar altfor lang tid før det skjer konkrete forbedringer i arbeidsmiljøet for elevene i veldig mange kommuner. Vi har mange svært nedslitte skoleanlegg her i landet, anlegg som ble bygd etter datidens krav til materialbruk og inneklima. Jeg

kan i denne sammenhengen bare nevne ord som asbest og radon. Veldig mange elever og lærere går år ut og år inn og får hodepine hver dag i norske skoler, med de følger dette dessverre har for læring, yteevne og trivsel.

Jeg har følgende spørsmål: Mener statsråden at det i det lange løp kanskje kan lønne seg å rive på rot skoler som er svært nedslitte, og som over årtier har manglet vedlikehold, framfor å foreta en oppussing av disse, slik at våre barn og unge i framtiden kan få tilbringe de viktige skoleårene i nye og friske skolebygg, som er bygd etter nåtidens krav til inn klima og med nåtidens miljøvennlige materialer?

Statsråd Bård Vegar Solhjell [12:48:55]: Vurdering av bygningsmassen ved den enkelte skulen trur eg ikkje eg skal blande meg opp i. Det er det folk som har mykje betre greie på enn meg. Det må vere ei konkret vurdering.

Men eg er heilt einig i at vedlikehald ofte er ei nedprioritert oppgåve, som har ein tendens til å tape i kampen om ressursane. Så vi må prioritere systematisk vedlikehald.

Og så er det sjølv sagt nødvendig av og til å ta den avgjerda å byggje nytt og å ha midlar til det. Det er jo nettopp derfor det har vore gjennomført ei omfattande kartlegging, slik at vi skal vite biletet. Den viste at mange skular ikkje har den stardarden dei bør ha. Då må eg presisere at det er den enkelte kommunen og fylkeskommunen som har plikt til å følgje opp det, sørge for systematisk vedlikehald og prioritere nybygg.

Som eit tillegg til det har vi hatt ei rentekompensasjonsordning over mange år, som har bidrege til at langt over 1 000 av dei 3 800 skulane har vorte pussa opp eller bygde nye. Vi har ei ny ordning i dag, som er like stor, og som dermed ville gitt eit omfattande tilleggslyft frå staten i åra som kjem.

Vera Lysklætt (V) [12:49:58]: Jeg takker også for dette svaret, og har et siste spørsmål.

Elevenes arbeidsmiljølov omfatter som sagt også det psykososiale miljøet ved skolene. Nylig kunne VG melde at sju av ti rektorer her i landet har registrert mobbesaker ved sin skole. Det er en markant økning siden 2005. Alt tyder på at stadig flere elever enn på lenge blir mobbet i skolene. Mobbingen er blitt mer omfattende. En rektor, Bjørn Mikalsen ved Namsos ungdomsskole, advarer mot følgene av den økende mobbingen i skolen. Han sier at den skjulte mobbingen, gjerne i form av mobilmobbing eller digital mobbing, er minst like alvorlig som den fysiske mobbingen. En annen rektor bekrefter at de nye mediene virkelig har blitt nye arenaer for mobbing.

Hva vil statsråden gjøre for virkelig å sette mobbing på dagsordenen, for dermed å forhindre den omfattende og stadig økende mobbingen som foregår i våre skoler i dag?

Statsråd Bård Vegar Solhjell [12:50:57]: Mobbing er eit ekstremt alvorleg problem. Det er dessverre slik at opptil 5 pst. av elevane på skulen seier at dei dagleg kan verte mobba og trakasserte. Det er klart at å oppleve det kan øydeleggje alt grunnlag for læring og vere vel-

dig skadeleg. Derfor må det vere på toppen av lista av dei tinga som skulane jobbar med. Over tid er nok utviklinga slik at det har vore nokre endringar, både opp og ned. Det har ikkje vore ein langvarig, ein sidedig tendens til oppgang, men i fjor såg vi ein klar tendens til ein oppgang i mobbinga. Derfor tok Regjeringa initiativ til eit nytt Manifest mot mobbing, saman med alle viktige partnarar i skulen. Som eg sa, inneheld det auka fokusering på digital mobbing, for det er nok riktig at det er ein ganske endra situasjon frå 2003, då kongen og Bondevik sette stort fokus på det. Det må vi ta meir på alvor. I tillegg er det meir pengar, sterkare direktetsatsing, betre lærarutdanning mot mobbing. Eg er einig med representanten i at det er eit svært viktig område som vi må fokusere på.

Spørsmål 15

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Elisabeth Røbekk Nørve til fiskeri- og kystministeren, blir besvart av nærings- og handelsministeren som rette vedkommende.

Elisabeth Røbekk Nørve (H) [12:52:25]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til nærings- og handelsministeren:

«Sjøfartsdirektoratet har fremmet forslag om å innføre HSC-koden som norsk forskrift vedrørende regler for sikkerhet og standarder for passasjerskip, i tråd med EUs direktiv av 1998. Innføringen fører til urimelige krav om oppgradering av eksisterende skip, noe som vil få dramatiske konsekvenser for hele kysten. De aller fleste små ambulansébåter, sammen med hurtigbåter som i dag brukes i reiselivssammenheng, vil forsvinne.

Hva vil statsråden foreta seg for å stoppe at HSC-koden innføres som norsk forskrift?»

Statsråd Sylvia Brustad [12:53:13]: EU-direktiv 98/18 er innført for å styrke sjøsikkerheten for passasjerskip i innenriks fart, og gjelder også for hurtiggående passasjerskip. Direktivet ble gjennomført i norsk rett i år 2000, men Sjøfartsdirektoratet er av den oppfatning at gjeldende nasjonalt regelverk må harmoniseres bedre med dette EU-direktivet, som henviser til Hurtigbåtkoden – HSC-koden – vedtatt av IMO. Sjøfartsdirektoratet har derfor en tid, i nært samarbeid med næringa, vurdert en endring av regelverket og hvilke konsekvenser dette eventuelt kan få.

Jeg er opptatt av at vi skal ivareta våre EØS-forpliktelser, men også av at vi må utnytte det handlingsrommet vi har ved gjennomføringa av slike forpliktelser. Derfor vil departementet, sammen med Sjøfartsdirektoratet og næringa, se på mulige løsninger som gjør at konsekvensene for næringa minimaliseres. Innenfor direktivets rammer vil jeg at det skal utvises stor fleksibilitet for å finne en så god løsning som mulig. Dersom Sjøfartsdirektoratet fremmer en forskriftsendring, vil næringas synspunkter i

høringa derfor naturligvis bli nøye vurdert før det fattes en beslutning.

Elisabeth Røbekk Nørve (H) [12:54:37]: Jeg takker statsråden for svaret. En tidligere tingrettsdommer med solid erfaring fra sjørett og sikkerhet til sjøs og med god kunnskap om kystinfrastruktur – ikke bare i Norge, men i EU-landene og verden for øvrig – har kontaktet meg og fortalt at det finnes ikke maken til kystlinje med muligheter for å ivareta bosetting og turisme noen andre steder i verden som den vi har i Norge. Vedkommende har seilt veldig mye rundt, også i EU-landene, og han var ganske så klar på at EU ikke hadde kunnskap om hva kysten betyr for norsk bosetting og reiseliv.

Jeg har også fått opplyst at EU skal ha gjort unntak fra HSC-direktivet når det gjelder Hellas og de greske øyer. Mitt neste spørsmål til statsråden blir: Har statsråden kjennskap til at det er gjort slikt unntak? Og ser statsråden muligheten for at tilsvarende unntak også kan gjøres for norskekysten?

Statsråd Sylvia Brustad [12:55:36]: La meg først si meg helt enig i representanten Røbekk Nørves utsagn om hvor fantastisk vårt land er, ikke minst langs kysten. Som reiselivsminister er jeg sjølsagt opptatt av at vi kan få vist fram det landet til enda flere enn det vi gjør i dag.

Det jeg nå er opptatt av, er å få en ordentlig prosess rundt dette spørsmålet, og det opplever jeg også er representantens anliggende, og at en greier å finne fram til en løsning som gjør at den delen av næringa som vi her snakker om – altså de mindre båtene knyttet til reiseliv og andre ting – ikke blir så berørt som det i utgangspunktet kanskje kunne ha ligget an til. Derfor vil ikke jeg i dag si hva som kan bli løsninga, men jeg kan forsikre representanten om at vi fra departementets side, sammen med Sjøfartsdirektoratet og ikke minst sammen med næringa sjøl, skal ha en prosess i det videre løpet som gjør at vi innenfor det regelverket vi har – for det må vi forholde oss til – finner løsninger som er minst mulig skadelige, for å bruke det uttrykket, for den delen av næringa som vi her snakker om.

Elisabeth Røbekk Nørve (H) [12:56:41]: Jeg takker igjen for svaret, men jeg registrerer at jeg ikke fikk svar

på hvorvidt statsråden kjenner til den dispensasjonen som Hellas har fått. Det er jo mulighet for å gi et svar på det nå i forbindelse med dette spørsmål.

Vi vet at i ytterste konsekvens kan tiltaket føre til tap av 450 mill. kr i egenkapital i rederiene. Ca. 80 rederibedrifter vil stå i fare for å måtte avvikle, og 300 distriktsarbeidsplasser settes på spill. Berørte kommuner og helseforetak vil gjennom ambulansebåtene få økte kostnader eller eventuelt dårligere akutttilbud til pasientene. Samtidig risikerer vi at mange småsamfunn mister viktige infrastrukturtilbud.

Jeg setter min lit til at statsråden vil gjør sitt ytterste for at Norge skal slippe å innføre HSC-koden, slik at den ødelegger bosettingen og infrastrukturen langs kysten. Og jeg er glad for at statsråden sier at det her er god dialog med de berørte parter.

Men jeg skulle gjerne ha fått et svar på det andre spørsmålet.

Statsråd Sylvia Brustad [12:57:48]: For det første har ingen av oss noe ønske om å ødelegge verken bosetting eller muligheter til å drive reiseliv i vårt land – snarere tvert imot. Vi er opptatt av å kunne vise fram landet og av at folk kan bo rundt omkring i hele landet, også langs kysten. Bare så det er klart!

Den berømmelige koden som vi her snakker om, er jo kommet fordi vi skal bedre sjøsikkerheten, og det er vi jo alle sammen opptatt av. Men det må vi gjøre, slik jeg ser det, innenfor de rammer og det handlingsrom vi har, og utvise den fleksibilitet som er nødvendig. Jeg kjenner ikke konkret til det unntaket som representanten her viser til. Men alt det skal vi sjølsagt gå gjennom for å se på hvilken måte dette kan tilpasses båter av den størrelse som vi her snakker om, slik at de i minst mulig grad blir berørt i negativ forstand. Samtidig skal vi sjølsagt ivareta sjøsikkerheten, og det er jeg sikker på at vi alle er opptatt av.

Men jeg ønsker nå en prosess, og der skal næringa i høyeste grad få lov til å være med. Vi skal ha en prosess hvor vi gjør det vi kan for å finne en så god løsning som mulig.

Presidenten: Spørretimen er dermed avsluttet.

Forlanger noen ordet i henhold til forretningsordenens § 37 a før møtet heves? – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 12.59.
